

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

26 oktober 2007

BELEIDSBRIEF

Stedenbeleid

Beleidsprioriteiten 2007-2008

ingediend door de heer Marino Keulen,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

INHOUD

	Blz.
I. Inleiding.....	5
II. Steden op koers? Vaststellingen Stadsmonitor, editie 2006	8
Algemeen.....	8
1. Wonen in de stad.....	8
1.1. Woonzekerheid en betaalbaarheid	8
1.2. Kwaliteit van de woonomgeving	9
2. Uitstraling van de stad.....	9
3. Speelruimte in de stad.....	10
4. Kwaliteit van bestuur	10
4.1. Vertrouwen in de medemens	10
4.2. Vertrouwen in de overheid	11
4.3. Bewonersparticipatie en burgerbetrokkenheid.....	11
III. Recente (2006-2007) en geplande beleidsmaatregelen (2007-2009)	12
1. Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau..	15
1.1. Stedenfonds voor 13 steden en VGC	15
1.2. Stadsvernieuwingsprojecten voor 13 centrumsteden, 21 provinciale steden en de VGC..	17
2. Verbeteren van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden	21
2.1. Ervaringen met het Stedenfonds.....	21
2.2. Werkgroep en Kerngroep Participatie.....	22
2.3. Ondersteuning van innoverende en originele projecten in de steden	23
3. Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden.....	23
3.1. Verhogen van de bestuurskwaliteit via het Stedenfonds voor 13 steden en de VGC	24
3.2. Ondersteunen van de visie-ontwikkeling via de Stadsmonitor.....	24
3.3. Onderzoek Strategische managementsmodellen.....	25
3.4. Opvolging en ondersteuning Stadsprojecten	26
3.5. Discussieplatform ‘rasterstad – stadsregionale samenwerking’.....	28
3.6. Organisatie van een infodag ‘Europa’ en een vraaggestuurde ‘Europa’-opleiding.....	28
4. Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden.....	29
4.1. Website www.thuisindestad.be	29
4.2. Communicatiecampagne.....	30
4.3. ‘Thuis in de stad’-prijs.....	31
4.4. Pilotproject Stadsklassen	32

5.	Steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus	32
5.1.	Samenwerking met de steden en VGC.....	33
5.2.	Efficiënte samenwerking tussen de Vlaamse Regering en de 13 centrumsteden	33
5.3.	Samenwerking met het federale niveau	35
5.4.	Samenwerking met Europa	36
IV.	Begroting	38
1.	Stedenfonds	38
2.	Ondersteuning van stadvernieuwingsprojecten	39
3.	Werkingsuitgaven Stedenbeleid	40
4.	Studiekosten en onderzoeksopdrachten in het kader van het stedenbeleid	40
5.	Allerhande uitgaven in verband met communicatie.....	41
6.	Communicatie stedenbeleid	42
7.	‘Thuis in de Stad’-prijs.....	42
8.	Subsidies voor originele en innoverende projecten in steden	43
V.	Regelgevingsagenda	44
VI.	Samenvatting van geplande beleidsmaatregelen voor 2007-2008	45
VII.	Samenvatting beleidsmaatregelen die reeds gerealiseerd zijn van 2004 tot nu	46
VIII.	Moties en resoluties Vlaams Parlement.....	47

I. Inleiding

Beleidsbrief 2007-2008: Stedenbeleid op kruissnelheid

Het voorbije werkjaar stond voor het Vlaamse Stedenbeleid in het teken van het maken van strategische en financiële keuzes en - meerjarenplannen en van een versterkt partnerschap met de steden. Zowel voor het Vlaamse Stedenbeleid als voor de steden was het een buitengewoon druk jaar. Ter illustratie verwijs ik naar de installatie van nieuwe stadsbesturen, het in voege treden van het nieuwe gemeentedecreet, de selectie en subsidiëring van 15 kwaliteitsvolle stadsvernieuwingsprojecten, de oprichting van een werkgroep participatie op Vlaams- stedelijk niveau, de overname van het beheer van de Stadsmonitor door de Vlaamse overheid, de opmaak van de stadscontracten met de 13 centrumsteden en de voorbereiding van de nieuwe beleidsovereenkomsten voor het Stedenfonds II.

In het kader van de opmaak van de nieuwe Stedenfondsovereenkomsten voor de periode 2008- 2013, heb ik deelgenomen aan alle 14 overlegcomités – één per centrumstad en één met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Mijn ronde langs de Vlaamse steden leverde niet enkel boeiende inhoudelijke discussies op. De bezoeken hebben ook de duidelijke meerwaarde van het Stedenfonds als hefboom van maatschappelijke en interne veranderingen aangetoond en het aanvoelen bevestigd dat de bestuurlijke kwaliteit in de steden de voorbije jaren gevoelig is toegenomen. Op vlak van strategische planning en integraal beleid vervullen de steden in vele gevallen een voortrekkersrol waar de andere gemeenten - maar ook Vlaanderen - kunnen van leren. De steden verwachten in die zin veel van de stadscontracten die ze eind dit jaar voor een periode van 6 jaar met Vlaanderen zullen afsluiten en die de toetssteen moeten vormen voor een efficiëntere samenwerking met de Vlaamse overheid en voor een meer integrale aanpak van belangrijke stedelijke dossiers. De samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de administratie en de steden bij de opmaak van de ontwerp- stadscontracten is alleszins in een constructieve sfeer verlopen en leidde in een aantal dossiers al in de voorbereidende fase tot concrete resultaten of een nieuw elan.

Een aantal bevindingen uit de stedenronde en nieuwe accenten in de ontwerp- beleidsovereenkomsten wil ik graag met het parlement delen omdat ze ook aanleiding zullen geven tot aangepast ‘Vlaams’ beleid. Bij de opmaak van de strategische en financiële meerjarenplanning vormde de stadsmonitor een nuttig en vaak geciteerd instrument om het toekomstige beleid te onderbouwen en is in hoge mate rekening gehouden met de aanbevelingen van de visitatiecommissie. Beide beleidsinstrumenten zullen ook in de toekomst een belangrijke rol blijven spelen. Volgend jaar voorzie ik een geactualiseerde versie van de stadsmonitor, inclusief publieksbevraging, en de vervollediging van het monitoringinstrument met indicatoren voor ‘ondernemen’ en ‘zorg’. De vraag van de steden om het strategische planningsproces i.k.v. het Stedenfonds in de toekomst te laten samenvallen met de meerjarenplanning zoals voorzien in het nieuwe gemeentedecreet is terecht en past in de doelstelling van de Vlaamse Regering om de plan- en rapporteringsverplichtingen te vereenvoudigen. Ik zal hiertoe in 2008 de nodige maatregelen treffen.

Hoewel de doelstellingen van het Stedenfonds ongewijzigd bleven* en stedenbeleid ook op lokaal niveau een hoge mate van continuïteit vertoont, zijn niettemin enkele duidelijke accentverschuivingen merkbaar. Zo treedt “wonen” in de nieuwe stedenfondsovereenkomsten naar voren als de belangrijkste beleidsprioriteit. Een evolutie die zich ook vertaalt in de stadscontracten waar de 13 centrumsteden voor het algemene contractgedeelte gezamenlijk ‘wonen’ als beleidsthema naar voor hebben geschoven.

*leefbaarheid verhogen en stadsvlucht tegengaan; dualisering bestrijden; verbeteren van de bestuurlijke kwaliteit en vergroten van het democratisch draagvlak.

Ik verwacht veel van het ‘overlegforum wonen’, waarin naast politieke en ambtelijke verantwoordelijken uit de steden, ook mijn kabinet, bevoegde Vlaamse ambtenaren en het Kenniscentrum Vlaamse steden zullen vertegenwoordigd zijn. Niet in het minst zal het een testcase worden voor de afbakening van de taken en verantwoordelijkheden van de steden enerzijds en van de stedelijke rand en de centrale overheden anderzijds. Daarop voortbouwend plan ik midden 2008 een “discussieplatform rasterstad- stadsregionale samenwerking” dat een insteek moet aanleveren voor de volgende Vlaamse regering.

De steden zien kwaliteitsvolle en betaalbare woningen in een veilige en aangename woonomgeving als een belangrijke graadmeter voor de leefbaarheid en duurzaamheid van de stad. De woonproblematiek is niet eenvoudig en overstijgt de stadsgrenzen. Aan de ene kant leert de stadsmonitor dat het met de steden de goede kant opgaat: de stadsvlucht in absolute cijfers is gestopt en de tevredenheid van stadsbewoners over hun stad is gestegen; aan de andere kant ‘daalt’ de betaalbaarheid van het wonen en blijven sociaal- economisch sterkere gezinnen met kinderen vertrekken naar de rand. De nieuwe communicatiecampagne die in 2008 van start gaat zal meer dan voorheen aandacht schenken aan de mogelijkheden van de stad en van nieuwe stadsontwikkelingen voor jonge gezinnen en zal steden de nodige ruimte bieden voor promotie op maat van deze doelgroep.

Ook de demografische vergrijzing en verkleuring stellen de steden voor belangrijke uitdagingen. De doelstellingen zoals opgenomen in de nieuwe beleidsovereenkomsten wijzen op een volgehouden tot toenemende aandacht voor buurt- en wijkwerking; voor communicatie en participatie, voor een dienstverlening die uitgaat van diversiteit, voor de integratie van kansengroepen in het onderwijs, de vrijetijdsomgeving en op de werkvloer.

Via het nieuwe gemeentedecreet is de mogelijkheid geschapen voor steden en gemeenten om een gebiedsgericht participatief beleid uit te bouwen, inclusief het voorzien van wijkbudgetten. De ‘Werkgroep Participatie’ die ik in juni 2007 installeerde heeft tot doel de competentie van lokale besturen op vlak van participatief bestuur te versterken. Naast de inventarisatie van goede praktijken, zal de werkgroep tegen juni 2008 ook aanbevelingen formuleren ter stoffering van het lokaal beleid.

Een laatste aandachtspunt uit mijn overlegronde dat ik hier wil vermelden, is de uitdrukkelijke vraag van nogal wat steden naar ondersteuning en competentie- opbouw inzake Europa. Naast de mogelijkheden om Europese fondsen te verwerven, zijn de steden ook vragende partij voor meer interregionale samenwerking en netwerking en voor de uitwisseling van kennis en ervaring. Omdat grensoverschrijdende samenwerking steeds belangrijker wordt voor de stedelijke ontwikkeling en idealiter ook een versterking betekent van het Vlaamse stedenbeleid, wil ik het Europese luik een prominentere plaats geven binnen mijn bevoegdheden. Aan mijn administratie heb ik de opdracht gegeven om in overleg met het recent opgerichte “Kenniscentrum Vlaamse steden” en met het jonge Vlaams- Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) werk te maken van een vraaggerichte ondersteuning van de steden inzake Europese aangelegenheden. Met de nakende oproepen voor o.m. Urbact II en EFRO en de (federale) onderhandelingen over de verdere deelname aan het Europees Kennisnetwerk (EUKN) in het vizier, plan ik nog dit najaar een ‘Europa- infodag’. Op basis van concrete vragen en opportuniteiten, zal in 2008 een ‘Europa- opleiding’ voor betrokken stadsambtenaren worden ingericht.

Een versterkt partnerschap tussen de steden en de Vlaamse overheid blijft ook in 2008 een belangrijke speerpunt van het Vlaamse stedenbeleid met de concrete uitvoering van de stadscontracten en de oprichting van een gemengde Vlaams- stedelijke begeleidingsgroep voor elk van de gesubsidieerde stadsvernieuwingsprojecten. Stadscontracten zijn voor de Vlaamse regering een belangrijke prioriteit om te komen tot een vlottere interbestuurlijke samenwerking en een meer klantgerichte dienstverlening. Stadsvernieuwingsprojecten zijn in 5 jaar tijd uitgegroeid tot een belangrijk instrument van het Vlaamse stedenbeleid en vervullen een enorme hefboomfunctie voor een stad; ze maken een verloederd stadsdeel weer gezond; verhogen de leefkwaliteit en hebben een positieve impact op zowel het private als het publieke domein. In ongeveer 30 steden wordt vandaag gewerkt aan één of meerdere stadsontwikkelingsprojecten met steun van de Vlaamse overheid. Om de steden

beter te ondersteunen in hun rol van lokale regisseur en om de kwaliteit van de stadsprojecten in de verschillende fasen beter te bewaken, voorzien we in een betere begeleiding en opvolging van grote stadsprojecten, zowel voor de stadscontracten als voor stadsvernieuwing. Ik zal hiervoor volgend jaar 150.000 euro extra uittrekken en ook de nodige externe competentie aantrekken. In 2008 plan ik, samen met de partners van weleer, een tweede Masterclass Stadsprojecten waarbij ik ook de provinciale steden uitdrukkelijk wil betrekken. Zij hebben meest nood aan competentie- opbouw en ondersteuning op vlak van stadsvernieuwing.

Een belangrijke nieuwe partner voor het Vlaamse stedenbeleid is het recent door de 13 centrumsteden opgerichte “Kenniscentrum Vlaamse steden”. Zonder aan de autonomie van het Kenniscentrum te willen raken, is het mijn uitdrukkelijke wens om een vruchtbare en inspirerende samenwerking uit te bouwen. Zowel in het Overlegforum Wonen binnen de stadscontracten als op vlak van Europa en het versterken van de gebiedsgerichte werking in de steden, zie ik een belangrijke rol voor het Kenniscentrum weggelegd. In 2008 zal ook de rol en de taakinvulling die het Kenniscentrum voor zichzelf ziet, duidelijker worden.

De evolutie van louter toezichthouder naar partner, coach, ondersteuner en kennisdeler is binnen de administratie stedenbeleid al een hele weg gevorderd en zal in 2008 systematisch in alle beleidsonderdelen worden verder gezet. Vandaag al begeleiden het team stedenbeleid en de studiedienst van de Vlaamse regering de steden bij het formuleren van de effectindicatoren voor de opvolging van de doelstellingen uit de Stedenfondsovereenkomst, tot grote tevredenheid van de steden.

Als minister voor Stedenbeleid ben ik blij met de toegenomen aandacht voor de steden. Aandacht die vandaag vooral focust op de kracht van de stad als motor van maatschappelijke, economische en culturele vernieuwing en als drager van de kenniseconomie, zonder weliswaar haar kwetsbaarheid uit het oog te verliezen. De historische steden hebben Vlaanderen groot gemaakt. Het besef groeit dat sterke steden ook in de toekomst de beste waarborg bieden voor een welvarend Vlaanderen.

Marino Keulen
Vlaams minister van Stedenbeleid

II. Steden op koers? Vaststellingen Stadsmonitor, editie 2006

Op 27 maart 2007 is de tweede editie van de Stadsmonitor onder grote belangstelling van de steden voorgesteld op het congres 'Steden op koers?', georganiseerd in samenwerking met het Centrum voor Lokale Politiek van de vakgroep Politieke Wetenschappen van de Universiteit Gent. Deze timing werd zo gekozen om de stadsbesturen bij het begin van de lokale legislatuur informatie over ontwikkelingen in hun stad aan te bieden. De Stadsmonitor biedt de steden een schat aan informatie die zij kunnen aanwenden om hun beleidsvisie te bepalen en strategische keuzes uit te tekenen.

Een overzicht:

Algemeen

De tevredenheid van de inwoners over hun stad is hoog. In Brugge, Roeselare, Hasselt en Gent is meer dan 90% van de inwoners tevreden of zeer tevreden over de stad waar ze wonen. Een lagere score vinden we in Antwerpen en Mechelen (75%). Mechelen is echter wel de stad waar de tevredenheid het sterkst toenam in vergelijking met 2004 (+8,2%). Ook in Kortrijk (+5,8%) waren er beduidend meer inwoners tevreden over hun stad dan twee jaar geleden. Een lichte daling van de tevredenheid merken we in Hasselt (-5,1%) en Aalst (-3,6%).

In de meeste centrumsteden is er sinds de millenniumwissel van stadsvlucht geen sprake meer: de steden winnen aan aantrekkingskracht en kennen meer inwijking dan uitwijking. Enkel in Kortrijk en Leuven is er wel nog netto- emigratie. In Oostende zijn er jaarlijks 6 inwijkelingen per 1000 inwoners. Dit betekent niet dat de stadsvlucht van jonge gezinnen (de leeftijdscategorieën 30-39 en 0-9 jaar) gestopt is: enkel Roeselare en Oostende zijn er in geslaagd de negatieve migratiebalans van jonge gezinnen om te buigen naar een positieve, al is dit nog pril (Roeselare +3,4‰). De stadsvlucht van jonge gezinnen wordt afgeremd in Antwerpen, Genk, Gent, Hasselt, Mechelen en Turnhout.

1. Wonen in de stad

In een leefbare en duurzame stad is het goed wonen. Er is woonzekerheid in betaalbare en kwaliteitsvolle woningen. Maar er is ook aandacht voor de kwaliteit van de woonomgeving.

1.1. Woonzekerheid en betaalbaarheid

De koopwoningen zijn het meest betaalbaar in Aalst, Kortrijk en Mechelen: 3 op de 10 huishoudens kunnen een lening krijgen om een kleine of middelgrote woning of appartement te verwerven. Voor slechts 17% van de huishoudens van Genk en Oostende is dit het geval. Tussen 2000 en 2004 valt de sterk negatieve tendens op: in Oostende trad er een halvering van de betaalbaarheid op, in de andere steden verminderde het aandeel voldoende kapitaalkrachtige huishoudens met 11 à 19 procent.

De toegenomen druk op de koopwoningmarkt wordt weerspiegeld in de cijfers over de wachtlijsten voor een sociale huurwoning in de stad. De 13 centrumsteden tellen samen 55.000 kandidaten, waarvan 21.000 in Antwerpen en 10.000 in Gent. In alle steden behalve in Hasselt en Kortrijk nam de afgelopen twee jaar het aantal kandidaten op de wachtlijsten toe. Niet alleen het aantal kandidaten voor een sociale woning stijgt, ook hun wachttijd is toegenomen in de meeste steden. In Genk en Oostende bedraagt de wachttijd meer dan 2 jaar en 1 maand. In Leuven en Gent was er een sterke aangroei van het aantal kandidaten, maar die ging gepaard met "slechts" een geringe toename van de

wachttijd. Ook opmerkelijk is dat Gent en Antwerpen wel de meeste kandidaten tellen, maar ook de kortste wachttijd hebben (1 jaar en 1 maand).

1.2. Kwaliteit van de woonomgeving

Het is opvallend hoe hoog de tevredenheid over de buurt is. In Brugge en Hasselt antwoorden maar liefst 93% van de inwoners dat ze eerder of zeer tevreden zijn over hun buurt. In Mechelen en Antwerpen ligt dit iets lager (ca. 83%), de tevredenheid in de andere centrumsteden schommelt daar tussenin. Er zijn weinig verschillen tussen 2004 en 2006, maar in Kortrijk noteren we toch een toename van 5%.

Uit een objectieve analyse van het uitrustingsniveau van de woonomgeving blijkt dat er een zeer hoge spreiding van haltes van het openbaar vervoer is in Brugge, Gent, Leuven, Mechelen en Turnhout: 90 à 95% van de inwoners woont op minder dan 500 meter wandelafstand van een bus- of tramhalte waar een minimumfrequentie gewaarborgd is. In Antwerpen is er een goed aanbod voor 2/3e van de inwoners, in Oostende en Roeselare voor driekwart. Er is een gespreid aanbod van openbaar buurtgroen in Gent en Oostende: 87% van de inwoners woont op minder dan 400 meter wandelen van publiek toegankelijk groen met een zekere belevingswaarde. In Antwerpen en Turnhout woont 2/3e van de bevolking nabij buurtgroen, in Brugge en Roeselare de helft, en in Mechelen 40%.

De tevredenheid over de netheid in de buurt verschilt sterk van stad tot stad: in Mechelen, Gent, Aalst, en Antwerpen vindt nog geen 60% van de inwoners hun buurt netjes; in Hasselt bedraagt dit 80%. Er zijn tussen 2004 en 2006 zowel positieve trends (Mechelen, Hasselt) als negatieve trends (Brugge, Genk, Sint-Niklaas). Ook de tevredenheid over de netheid van het stadscentrum loopt sterk uiteen: in 2006 heeft 27% van de Antwerpenaren een positieve indruk over de netheid van de stad, in de Limburgse steden Hasselt en Genk, en in Brugge en Leuven schommelt dit rond de 80%. In de Limburgse steden en Aalst stellen we wel een afname vast tussen 2004 en 2006 (-6 à -9%); in Mechelen zien we een positieve evolutie (+12%).

2. *Uitstraling van de stad*

In 2006 zijn tussen de 6 en 9 op de 10 inwoners uit de Vlaamse steden fier op hun stad. In Brugge (93,2%), Gent (88,1%), Hasselt (88,5%), Oostende (88,1) en Roeselare (87,6%) stellen we een hoge score van het aandeel fiere inwoners vast. In Antwerpen (63,5%), Mechelen (66,5%) en Sint-Niklaas (65,8%) is deze score aan de lage kant. Opvallend is de sterke positieve trend in Kortrijk (+11,8%), Mechelen (+12,1%) en Oostende (+12,3%). Enkel in Genk (-4,6%) stellen wij een waarneembare daling van de fierheid vast.

Ook de architecturale uitstraling is belangrijk voor een leefbare stad. Anno 2006 is er een groot verschil tussen de Vlaamse steden in het aandeel inwoners dat de straten en pleinen, de parken, en de monumenten en gebouwen mooi vindt. In Brugge vinden wij de hoogste score (88,7%) en in Antwerpen de laagste (43,9%). De andere steden bevinden zich daartussen. Er doen zich wel enkele opvallende evoluties voor sinds 2004. In Mechelen (+13,6%), Oostende (+10,7%), Sint-Niklaas (+9,8%) en Leuven (+7,9%) tekenen er zich positieve tendensen af. In de Limburgse steden zien wij een opmerkelijke daling van de architecturale uitstraling: Genk (-9,2%) en Hasselt (-5,6%).

Daarnaast speelt de tevredenheid over het aanbod aan restaurants, eetcafé's en uitgaansgelegenheden ook mee in de uitstraling van de stad. Wat daarbij opvalt is een hoger aandeel tevreden over restaurants en eetcafé's. Daarbij zijn er in 2006 beperkte verschillen tussen de steden, gaande van 95,7% (in Hasselt) tot 86,3% (in Sint-Niklaas). Het aandeel van de bevolking dat tevreden is over de uitgaansgelegenheden is dus lager en er tekenen zich grotere verschillen af tussen de steden. In Antwerpen (81,8%), Gent (83,8%), Hasselt (86,1%), Leuven (88,3%) en Roeselare (80,4%) treffen we

hoge scores boven de 80% aan. In Genk (62,3%) en Mechelen (62,2%) zien we eerder lagere scores. Er zijn wel enkele opvallende stijgingen in het aandeel tevreden over het horeca-aanbod sinds 2004: Mechelen (+14,7%) en Oostende (+11,9%).

3. Speelruimte in de stad

In een leefbare en duurzame stad dient er voldoende plaats te zijn voor vrijetijdsactiviteiten. In de survey van de Stadsmonitor werd in 2006 aan de inwoners van alle Vlaamse steden gevraagd of er in hun buurt voldoende speelvoorzieningen voor kinderen zijn, en of er voldoende geschikte plekken voor de jeugd zijn. Wat opvalt is dat een groter aandeel mensen (tussen 64,4% en 33,8%) vindt dat er voldoende speelvoorzieningen voor kinderen zijn. Tussen de 50,3% en de 30,5% is van mening dat er voldoende jeugdruimte is.

Complementair aan de cijfers over de beleving van de inwoners zijn de cijfers over de spreiding van de speelruimte in de stad. Daaruit blijkt dat tussen de 69,8% en de 40,4% van de stadsbewoners binnen 400 m loopafstand van een speelruimte woont. In de meeste steden sluit de beleving van de bewoners aan bij de spreiding van de speelruimte, zo bijvoorbeeld zijn 64,4% van de Brugelingen van mening dat er voldoende speelruimte is én blijken er ook 64,8% ervan binnen 400 m van een speelruimte te wonen. Enkel in Turnhout gaat die vergelijking niet op: 66,4% van de inwoners woont binnen de 400 m van een speelruimte, maar slechts 38,9% vindt dat er voldoende speelruimte is.

Uit de cijfers over de spreiding van de jeugdruimtes blijkt dat tussen de 92,3% en de 69,9% van de inwoners binnen 1 km loopafstand van een jeugdruimte woont. Een jeugdruimte staat voor alle publiek toegankelijke locaties, zoals een jeugdcentrum, jeugdhuis, jeugdclub, enz. Uit de vergelijking met de cijfers uit de survey blijkt dat de beleving van de stadsbewoners volledig afwijkt van de spreiding van die jeugdruimtes. Zo wonen er in Kortrijk anno 2006 79,3% van de inwoners binnen 1 km loopafstand van een jeugdruimte, maar zijn er slechts 47,6% die vinden dat er voldoende geschikte plekken zijn voor de jeugd.

Er doet zich zowel in de beleving als in de spreiding van speelruimte en jeugdplekken wel een licht positieve tendens voor. Dit is des te belangrijker, want deze indicator is niet alleen belangrijk voor de vrijetijdsactiviteiten, maar ook voor de kwaliteit van de woonomgeving speelt ook een rol bij de migratie van gezinnen met jonge kinderen, zoals uit studies over verhuismotieven blijkt.

4. Kwaliteit van bestuur

In een leefbare en duurzame stad is de kwaliteit van het bestuur belangrijk. Bestuurders houden best rekening met aspecten als vertrouwen, solidariteit en bewonersbetrokkenheid. Daarom bevat de Stadsmonitor daarover tal van indicatoren.

4.1. Vertrouwen in de medemens

In de Vlaamse steden is meer dan de helft van de inwoners van mening dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn. Wel zijn er duidelijke verschillen tussen de centrumsteden. Zo vindt 64,2% van de Leuvenaars dat de meeste mensen wel te vertrouwen zijn. Ook ongeveer de helft van de inwoners uit Hasselt, Turnhout en Brugge is deze mening toegedaan. In Oostende (onder meer omwille van de oudere populatie) zien we het omgekeerde: slechts 37% van de inwoners heeft meestal vertrouwen in de medemens. In de grootsteden Antwerpen en Gent schommelt dit percentage rond de 42%. Over het algemeen is het vertrouwen wel licht toegenomen in vergelijking met 2004. In Hasselt en Roeselare stellen we zelfs een stijging vast van meer dan 8%.

4.2. Vertrouwen in de overheid

In 2006 heeft iets meer dan een kwart van de inwoners uit de centrumsteden veel of zeer veel vertrouwen in de federale overheid. Het vertrouwen in de Vlaamse overheid ligt duidelijk hoger en schommelt rond de 40%. Algemeen is het aandeel inwoners dat vertrouwen heeft in de federale overheid (+6%) en Vlaamse overheid (+13%) in alle steden gestegen ten opzichte van 2004.

Het vertrouwen in het stadsbestuur verschilt duidelijk van stad tot stad. In Hasselt, Brugge en Oostende heeft 55% à 60% van de bevolking ‘veel’ of ‘zeer veel’ vertrouwen in hun stedelijke overheid. In Aalst (30%), Mechelen (35%) en Antwerpen (36%) ligt dit percentage veel lager. Wel stellen we in 2006 vast dat het aandeel inwoners uit Aalst, dat zijn stadsbestuur vertrouwd, sterk is afgenomen ten opzichte van 2004 (-9,7%), terwijl in Antwerpen (+6,8%) en Mechelen (+5,9%) dit aandeel is toegenomen. Ook in Kortrijk, Oostende en Roeselare zien we een sterke positieve trend (+9% à 10%).

4.3. Bewonersparticipatie en burgerbetrokkenheid

Een stad zonder participatie en betrokkenheid van bewoners kan zich noch leefbaar noch duurzaam ontwikkelen. Vandaar dat de Stadsmonitor ook cijfers bevat over informatiespreiding, het raadplegen van inwoners door het stadsbestuur en de actieve betrokkenheid van deze inwoners.

De indicator over informatiespreiding leert ons dat vier op de vijf inwoners van Oostende, Hasselt en Genk zich in 2006 goed geïnformeerd voelt over wat er in de stad is en gebeurt en wat de plannen en beslissingen van het stadsbestuur zijn. Inwoners uit Aalst en Antwerpen zijn minder tevreden over de informatiespreiding. Het percentage dat tevreden is ligt in beide steden net onder de 60%. Inwoners blijken vooral op hun honger te zitten voor wat betreft informatie over de beslissingen van het stadsbestuur. In bijna alle centrumsteden zien we een positieve trend in de tijd. In Roeselare voelen bijna 14% meer inwoners zich goed geïnformeerd in vergelijking met 2004. Ook in Leuven (+9,5%) en Brugge (+9,2%) is de stijging opmerkelijk. Enkel in Sint-Niklaas merken we een daling (-4,7%).

Er zijn duidelijke verschillen tussen de steden als we kijken naar de indicator over het raadplegen van inwoners. In Aalst vindt slechts een kwart van de inwoners dat het stadsbestuur voldoende de inwoners consulteert. Ook in Antwerpen (29,8%) en Leuven (31,8%) ligt dit aandeel niet hoog. In de Limburgse steden Genk en Hasselt schommelt dit percentage rond de 52%, in Oostende zelfs rond de 60%. Opmerkelijk is de sterke stijging in Mechelen (+14,9%) en Kortrijk (+13,6%) ten opzichte van 2004. Ook in Brugge, Gent en Oostende neemt het aandeel inwoners dat zich voldoende geraadpleegd voelt toe (telkens +8%).

Opvallend is dat bijna de helft van de inwoners uit de centrumsteden geen actieve betrokkenheid bij zijn stad of buurt toont. Wel zegt ongeveer een kwart van de bevolking dat ze in de toekomst misschien een probleem onder de aandacht zullen brengen, een bijdrage zullen leveren aan een discussie in de buurt of zullen deelnemen aan een wijkactie. Voorlopig is dus een minderheid van de bewoners werkelijk betrokken. In Mechelen, Kortrijk, Leuven, Genk en Antwerpen is ongeveer een kwart van de bevolking het laatste jaar actief geweest om iets in de stad of buurt te verbeteren. In Aalst en Roeselare schommelt dit percentage rond de 17%.

III. Recente (2006 -2007) en geplande beleidsmaatregelen (2007 – 2009)

Voor het Vlaams Stedenbeleid blijven de centrale uitdagingen: het tegengaan van de stadsvlucht en de verhoging van het democratisch draagvlak.

Uit de stadsmontitor blijkt dat het met de steden de goede kant opgaat: de stadsvlucht in absolute cijfers is gestopt en de tevredenheid van de stadsbewoners over hun stad is gestegen; aan de andere kant leert de stadsmontitor dat de betaalbaarheid van wonen daalt en dat sociaal-economisch sterkere gezinnen met jonge kinderen blijven vertrekken naar de rand.

Voor de concrete realisatie van het Vlaams Stedenbeleid worden 5 strategische doelstellingen geformuleerd.

1. Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau.
2. Verbeteren van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratische draagvlak in de steden.
3. Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden.
4. Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden.
5. Versterken van de steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus.

Bij de uitwerking van deze doelstellingen laten we ons inspireren door het Witboek “De Eeuw van de Stad”. Ook de stadsmontitor is een nuttig instrument om het stedenbeleid te onderbouwen. Tevens geven we *opvolging* aan de aanbevelingen en bevindingen van de visitatiecommissie Stedenfonds uit 2005.

Opvolging visitatiecommissie Stedenfonds 2005

Het eindrapport van de visitatiecommissie ‘Leren van en over steden’, was klaar in 2006 en is op 30 maart 2007 besproken in de commissie ‘Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen’ van het Vlaams Parlement.

Dat de Vlaamse Regering veel belang hecht aan de bevindingen van de visitatiecommissie mag blijken uit volgend overzicht:

Stedenfonds

De visitatiecommissie bevestigde dat de steden het Stedenfonds aangegrepen hebben om prioriteiten te versterken, projecten te versnellen, aanpak te verbreden en te verdiepen. Het Stedenfonds fungeerde als hefboom. De steden apprecieerden de open onderhandelings sfeer. De visitatiecommissie adviseerde het Stedenfonds minstens nog één planperiode verder te zetten. Beleidsinstrumenten moeten kunnen groeien, er is een zekere stabiliteit nodig om het maximale effect te kunnen realiseren.

De visitatiecommissie adviseerde de Vlaamse overheid om de steden meer te ondersteunen bij het formuleren van effecten en hiervan een gedeelde verantwoordelijkheid te maken. De visitatiecommissie suggereerde om ook de Administratie Planning en Statistiek (nu de Studiedienst

Vlaamse Regering) te betrekken bij het formuleren van effecten. Tevens drong de visitatiecommissie er op aan het operationele niveau in de beleidsovereenkomsten Stedenfonds beperkt te houden en steden meer te laten focussen op het strategische niveau.

Het Stedenfonds wordt gecontinueerd voor de periode 2008–2013. De beleidsovereenkomsten 2008–2013 worden eind 2007 afgesloten. De open onderhandelingsprocedure blijft behouden. De steden worden ondersteund door het Team Stedenbeleid en de Studiedienst Vlaamse Regering bij het formuleren van de effectindicatoren. De Stadsmonitor en de databank Lokale Statistieken leveren hiervoor bruikbare cijferreeksen. In de richtlijnen voor de nieuwe overeenkomst werd de steden aangeraden zich te concentreren op het strategische niveau en het operationele luik beperkt te houden.

Samenwerking steden en Vlaamse overheid

De visitatiecommissie stelde vast dat voor twee beleidsdomeinen vertragingen merkbaar zijn in de steden: de ruimtelijke ordening (vooral de stadsvernieuwingsprojecten) en het woonbeleid. Vaak was de vertraging te wijten aan de complexiteit van de regelgeving en de moeizame afstemming van procedures. Zo waren steden voor de realisering van projecten sterk afhankelijk van de voortgang binnen bovenlokale overheden (goedkeuring BPA's, of RUP's, onteigeningsaanvragen, subsidieaanvragen, discussie over toepasbaarheid van regelgeving, ...). Hier kwam het belang boven van de noodzaak van engagementen van de Vlaamse overheid.

De wil om gezamenlijk projecten te realiseren gaf aanleiding tot de opmaak van Stadscontracten, waarbij de Vlaamse Regering als één partner voor de steden naar buiten treedt. Voor de onderhandelingen rond de Stadscontracten hebben we lering getrokken uit de aanbevelingen de visitatiecommissie m.b.t. de beleidsovereenkomsten voor het Stedenfonds. De opmaak van strategische contracten is tevens als project IV.2. “De overheid in actie” opgenomen in “VIA, Vlaanderen in actie, een sociaal – economische impuls voor Vlaanderen”, het actieplan van de Vlaamse Regering. Tot op heden verliep het veelvuldige overleg in een open sfeer, met aandacht voor maatwerk en vanuit een relatie van gelijkwaardigheid tussen de betrokken partijen en een duidelijke medeverantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid.

Om de steden beter te ondersteunen in hun rol van lokale regisseur en om de kwaliteit van de stadsprojecten beter te bewaken, voorzien we verder in de oprichting van een gemengde Vlaams-stedelijke begeleidingsgroep voor elk van de gesubsidieerde stadsvernieuwingsprojecten.

Wonen

De visitatiecommissie stelde vast dat de woonproblematiek zeer centraal stond in de keuzes voor de besteding van Stedenfondsmiddelen. Ook op andere vlakken zoals wijkontwikkeling en de grote stadsprojecten investeerden de steden vaak in wonen. Uit de gesprekken met de steden bleek dat de steden de indruk hebben steeds beter te werken, maar tegelijkertijd op te botsen tegen de grenzen van het Vlaams Woonbeleid. De visitatiecommissie wees op de noodzaak voor de Vlaamse overheid om hier haar medeverantwoordelijkheid op te nemen.

Voor het algemene luik van het Stadscontract hebben de steden gezamenlijk “Wonen” als thema naar voor geschoven. Er wordt een ‘overlegforum wonen’ opgericht waarin naast politiek en ambtelijke verantwoordelijken uit de steden, ook het kabinet, Vlaamse ambtenaren en het Kenniscentrum Vlaamse steden zullen vertegenwoordigd zijn.

Projectmanagement en procesmanagement

De visitatiecommissie stelde dat de stedelijke dynamiek niet alleen komt vanuit stadsbesturen. Steden zijn de laatste jaren bijzonder aantrekkelijk geworden voor projectontwikkelaars en private actoren. Deze geven mee vorm aan de grote fysiek-ruimtelijke stadsprojecten. Hiermee omgaan vergt een

capaciteit en manier van werken die relatief nieuw is voor stadsbesturen. Steden geven wel aan dat de kwaliteit van het procesmanagement reeds sterk gestimuleerd is door de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten, maar dat het hen ontbreekt aan capaciteit. De visitatiecommissie stelt dat de steden veel van elkaar kunnen leren over de aanpak van grote projecten en adviseert om daar meer werk van te maken.

Om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van de steden en te voorkomen dat belangrijke projecten onderweg ‘haperen’, voorzien we in een betere begeleiding en opvolging van stadvernieuwingsprojecten (besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2007). Opdat steden van elkaar zouden leren, bereiden we een tweede Masterclass “Stadsprojecten” voor. Die moet in februari 2008 starten en kan herhaald worden op basis van het aantal inschrijvingen. Op die manier willen we meewerken aan het versterken van de steden in hun competenties op vlak van stadsvernieuwing en –ontwikkeling.

Politiek en ambtelijk leiderschap in steden

In heel wat steden zijn sterke figuren politiek actief. De figuur van de burgemeester speelt daarbij een belangrijke rol. Daarnaast ontwikkelt zich stilaan ook een groeiende professionalisering van de ambtelijke organisaties. Een onderdeel van de professionalisering is de evolutie naar managementteams in de steden.

De visitatiecommissie stelde zich de vraag welke rol het ambtelijke team kan spelen naast het politieke leiderschap. De taakverdeling tussen politici en ambtenaren is geregeld in het gemeentedecreet. De visitatiecommissie pleitte ervoor de sterke betrokkenheid van politici, ook in de uitvoering, als een sterk punt van de Vlaamse bestuurlijke cultuur te blijven beschouwen.

Aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen werd de opdracht gegeven om een tweejarig onderzoek uit te voeren naar gepaste strategische managementmodellen in de 13 centrumsteden. De centrale onderzoeksvraag is: “Welke alternatieve strategische rollen en dito sturingsinstrumenten kunnen de leden van het managementteam en het College van Burgemeester en Schepenen opnemen of vervullen en welke kritische succesfactoren beïnvloeden de daadwerkelijke opname en/of activering van deze strategische rollen en sturingsinstrumenten?”.

Zowel bij de samenstelling van het ‘overlegforum wonen’ in het kader van het stadscontract als bij de samenstelling van de Werkgroep Participatie, is uitgegaan van een evenwichtige vertegenwoordiging van stadsambtenaren en politici .

Burgerinitiatief

De visitatiecommissie stelde vast dat de stad de neiging heeft te veel zelf te willen doen om te tonen dat het stadsbestuur het verschil kan maken. De visitatiecommissie gaf aan weinig goede voorbeelden van burgerinitiatieven als bron van vernieuwing en dynamiek op het spoor te zijn gekomen.

Opvolging:

Op 15 juni 2007 werd een Werkgroep Participatie opgericht. Deze werkgroep heeft een tweeledig doel: het versterken van de lokale besturen in hun competentie op vlak van participatief bestuur en het ontwikkelen, samen met de steden, van beleidsaanbevelingen.

Vanaf dit najaar kunnen ook originele en innoverende projecten die uit het buurt- of verenigingsleven zelf komen, gesteund worden.

1. Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau

Vlaanderen moet binnen het Stedenbeleid meewerken aan een goed leef- en omgevingsklimaat in de steden. Dit is nodig om de prille tendensen van kerende stadsvlucht te bestendigen.

Om de leefbaarheid van de steden te verhogen beschikt Vlaanderen over een aantal belangrijke (financiële) hefboomen die het Stedenbeleid mee vorm geven:

- 1.1 extra financiële impulsen via het Stedenfonds;
- 1.2 ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten;

1.1. Stedenfonds voor 13 steden en VGC

Het Stedenfonds is in 2003 opgericht ter ondersteuning van de grootsteden Antwerpen en Gent, de centrumsteden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout en de VGC. Zij dienen dit fonds in te zetten om:

- de leefbaarheid zowel op stadsniveau als op wijkniveau te verhogen
- dualisering tegen te gaan
- de kwaliteit van het bestuur te verhogen

De middelen van het Stedenfonds worden toegekend door middel van een beleidsovereenkomst.

Beleidoovereenkomst 2003-2007

Bij de oprichting van het Stedenfonds is bewust gekozen om de steden zelf de strategische keuzes te laten maken voor de toekomst van hun stad. De Vlaamse Regering heeft deze keuzes onderschreven in de beleidsovereenkomsten 2003-2007. Hierdoor beklemtoont zij het partnerschap met de steden en kiest zij voor een Vlaams stedenbeleid op maat van elke stad.

De huidige beleidsovereenkomst loopt van 1 januari 2003 tot 31 december 2007. Jaarlijks is voor het Stedenfonds een bedrag vastgelegd dat minstens gelijk is aan het bedrag van het vorige jaar aangepast met een evolutiepercentage en rekening houdend met de meest recente bevolkingsgegevens. Vanaf het begrotingsjaar 2005 bedraagt het evolutiepercentage 3,5%.

Van het totaal bedrag van het Stedenfonds wordt 10% voorbehouden voor VGC en wordt 700.000 euro voorbehouden voor vorming, sensibilisering en communicatie voor en over de steden. Bij de verdeling van de resterende middelen wordt een onderscheid gemaakt tussen de cluster Antwerpen en Gent (75 % van de middelen) en de cluster van de 11 regionale steden (25 % van de middelen). Binnen de respectievelijke clusters worden de middelen verdeeld tussen de steden op basis van het inwonersaantal.

De steden hebben in de periode 2003-2007 een beroep kunnen doen op de volgende trekkingsrechten:

Stad	Totaal beleidsovereenkomst 2003 – 2007 (5 jaar)
Aalst	9.645.126,00
Antwerpen	226.884.819,00
Brugge	14.165.847,90
Genk	27.338.865,00
Gent	115.419.403,00
Hasselt	7.985.252,00
Kortrijk	9.988.308,00
Leuven	12.824.910,00
Mechelen	19.403.881,65
Oostende	22.919.788,01
Roeselare	6.371.260,00
Sint-Niklaas	7.959.650,00
Turnhout	5.473.356,00
VGC	54.110.000,00
Totaal	540.490.466,56

Conform de regelgeving hebben de steden en de VGC in 2007 hun voortgangsrapport ingediend. Hieruit blijkt dat de afgesproken prestaties grotendeels behaald zijn. Nog niet behaalde prestaties hebben vooral betrekking op infrastructuurprojecten die om diverse redenen vertraging opgelopen hebben. Het Stedenfondsdecreet geeft steden na afloop van de beleidsovereenkomst nog 2 jaar de tijd om investeringswerken te realiseren op voorwaarde dat de middelen eind 2007 vastgelegd zijn.

Beleidsvereenkomst 2008 - 2013

Voor het afsluiten van de nieuwe beleidsvereenkomst 2008-2013 zijn in 2007 met de steden en de VGC afspraken gemaakt en nieuwe accenten overeengekomen.

Een belangrijk nieuw accent heeft betrekking op het advies van de visitatiecommissie om de maatschappelijke effecten op een geïntegreerde wijze te benaderen. Evoluties komen immers tot stand via handelingen en inspanningen van verschillende actoren op verschillende domeinen en zijn niet enkel het effect van de inzet van het Stedenfonds. De visitatiecommissie gaf aan dat steden echter vreesden afgerekend te worden op effectindicatoren en daarom aarzelden problemen in harde cijfers te vatten.

Aan de steden is nu gevraagd om op basis van het analyserapport 1 set van maatschappelijke effecten te formuleren als prioritair na te streven evoluties in hun stad, waaraan zij via de verschillende strategische doelstellingen een bijdrage willen leveren. De Stadsmonitor dient als basis om deze set samen te stellen en de indicatoren te bepalen die deze evoluties kunnen opvolgen. De Studiedienst van de Vlaamse Regering biedt ondersteuning om de indicatoren op maat van iedere stad verder te verfijnen en in een compacte en gemakkelijk interpreteerbare visuele vorm te presenteren. De Studiedienst zal deze data jaarlijks geactualiseerd aanbieden. Door de indicatoren gezamenlijk scherp te stellen op maat van iedere stad en de data geactualiseerd aan te bieden in een compacte en gemakkelijk interpreteerbare visuele vorm, willen wij de steden ondersteunen bij de opvolging en maken wij hiervan een gedeelde verantwoordelijkheid.

De steden hebben hun voorbereidende nota's ingediend in de periode maart–mei 2007. Conform het decreet Stedenfonds is vervolgens het overlegcomité tussen de stad of VGC en Vlaamse Regering doorgedaan. Op de overlegcomités werden bindende afspraken gemaakt die de basis vormen voor het uitschrijven van de beleidsovereenkomst.

Nu reeds kan gesteld worden dat “wonen” een prioritair aandachtspunt is in de beleidsovereenkomsten van de 13 steden. Dit thema wordt ook in de Stadscontracten opgenomen als algemeen thema. Ook de demografische vergrijzing en verkleuring stellen de steden voor belangrijke uitdagingen. De doelstellingen zoals opgenomen in de nieuwe beleidsovereenkomsten wijzen op een volgehouden tot toenemende aandacht voor buurt- en wijkwerking; voor communicatie en participatie, voor een dienstverlening die uitgaat van diversiteit, voor de integratie van kansengroepen in het onderwijs, de vrijetijdsomgeving en op de werkvloer.

De beleidsovereenkomsten 2008-2013 worden in december 2007 ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Vermits de trekkingsrechten jaarlijks definitief vastgesteld worden, wordt hieronder een prognose gegeven van het totale trekkingsrecht 2008-2013:

Stad	Totaal beleidsovereenkomst 2008 – 2013 (prognose) (6 jaar)
Aalst	15.362.044
Antwerpen	334.680.688
Brugge	22.902.632
Genk	32.806.638
Gent	169.679.811
Hasselt	13.487.122
Kortrijk	15.056.558
Leuven	18.937.341
Mechelen	22.687.266
Oostende	24.804.090
Roeselare	10.740.976
Sint-Niklaas	13.427.424
Turnhout	8.215.210
VGC	78.554.200
Totaal	698.587.800

Elk jaar zal de Vlaamse Regering de definitieve trekkingsrechten vastleggen. De definitieve bedragen worden via addenda in de overeenkomst ingeschreven.

1.2. Stadsvernieuwingsprojecten voor 13 centrumsteden, 21 provinciale steden en de VGC

Stadsvernieuwingsprojecten zijn in 5 jaar tijd uitgegroeid tot een belangrijk instrument van het Vlaamse stedenbeleid. Met het stadsvernieuwingsfonds biedt de Vlaamse overheid de steden financiële ondersteuning bij de realisatie van goed onderbouwde en doordachte Stadsvernieuwingsprojecten met een multifunctioneel karakter. Deze stadsvernieuwingsprojecten vervullen een belangrijke hefboomfunctie en zorgen voor een nieuwe dynamiek: ze maken een verloederde wijk of stadsdeel weer gezond; verhogen de leefkwaliteit en hebben een positieve impact op zowel het private als het publieke domein.

Volgende steden kunnen projecten indienen: de grootsteden Antwerpen en Gent, de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout, de provinciale steden Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem en de VGC.

2006 -2007

Nieuw uitvoeringsbesluit

Op 16 maart 2007 keurde de Vlaamse Regering een nieuw uitvoeringsbesluit goed waardoor de goedkeurings- en subsidieprocedure beter aansluit op het ontwikkelingsritme van de afzonderlijke projecten. De versoepeling van de procedure biedt de mogelijkheid om gedurende het hele projectverloop de kwaliteit van de projecten te bewaken en geeft invulling aan het regeerakkoord, dat pleit voor een doeltreffend, samenhangend en klantgericht overheidsoptreden.

Belangrijkste wijzigingen van het besluit van 16 maart 2007:

- Het jureringtraject: dossiers kunnen met verschillende snelheden worden voorbereid en goedgekeurd.
- De projectbegeleiding: voor elk van de projecten wordt een gemengde ‘Vlaams –stedelijke’ begeleidingsgroep opgericht met alle betrokken partners; het partnerschap tussen de Vlaamse en lokale beleidsniveaus wordt aldus versterkt. Per project wordt ook vanuit de Vlaamse administratie een contactpersoon aangesteld (accountmanager).
- De kwaliteitsbewaking: de jury kan ook tijdens de uitvoering van het project de kwaliteit bewaken en zijn bevindingen hierover meedelen aan de minister.
- De conceptsubsidie: de modaliteiten voor de conceptsubsidie zijn nu formeel opgenomen in het uitvoeringsbesluit.

Derde oproep Stadsvernieuwingsprojecten

In de meerjarenbegroting is voor de subsidiëring van Stadsvernieuwingsprojecten een bedrag voorzien van 30 miljoen euro gespreid over de begrotingsjaren 2007, 2008 en 2009. In de begroting 2007 werd 7,042 miljoen euro ingeschreven. Op 20 november 2006 werd de derde oproep voor het indienen van projecten gelanceerd. In totaal dienden 26 steden 33 projecten in. De ruime belangstelling wijst op de reële nood aan middelen voor stadsvernieuwing. De subsidie wordt telkens toegekend aan de stad die hiermee haar regisseursfunctie versterkt ziet en de middelen moet inzetten in functie van een kwalitatieve meerwaarde van het stadsproject en van de opwaardering van het publieke domein.

De selectie van de - beste - stadsvernieuwingsdossiers gebeurt in twee fasen. Een eerste fase betreft de voorlopige selectie van projecten door de Vlaamse Regering op basis van conceptdossiers. De definitieve selectie van de dossiers en van het vooropgestelde subsidiebedrag door de Vlaamse regering, gebeurt in de tweede fase, op basis van het volledige dossier.

In de eerste helft van 2007 vond de eerste fase plaats. De ingediende projecten werden beoordeeld door een multidisciplinaire jury, aangeduid via een ministerieel besluit.

Bij de beoordeling van de projecten hanteerde de jury de volgende beoordelingscriteria: vernieuwend; structureel, strategisch en duurzaam; kwalitatieve ruimtelijke plannings- en ontwerpbasis; integrerend karakter; participatief opzet; interessante en werkbare publiek- private samenwerking; timing en uitvoerbaarheid.

Op 6 juli 2007 heeft de Vlaamse Regering de door de jury voorgestelde selectie van projecten in fase 1 goedgekeurd.

Voor projectsubsidie werden 15 projecten geselecteerd, waarvan 3 projecten aan te rekenen op het budget van het jaar 2007 en 12 projecten aan te rekenen op het budget van 2008 of 2009. Enkel voor de projecten 2007 werd een indicatief subsidiebedrag bepaald. Voor de projecten die aangerekend worden op de begroting 2008 of 2009 wordt het subsidiebedrag bepaald bij de definitieve goedkeuring, na het voorleggen van een volledig dossier.

Voorlopige selectie voor projectsubsidie:

1. Antwerpen: Militair Hospitaal, buiten wonen in de stad, (indicatief subsidiebedrag: 2.000.000 euro)
2. Ieper: Noordelijke Stadspoort (indicatief subsidiebedrag: 1.500.000 euro)
3. Turnhout: Stadsdeel Brepols (indicatief subsidiebedrag: 3.200.000 euro)
4. Kortrijk: Bijstandssite
5. Sint-Niklaas: Clementwijk
6. Aalst: Stationsomgeving
7. Aarschot: Aarschot op sporen
8. Antwerpen: IGLO (Intergenerationeel project Linkeroever)
9. Geel: Strategische vernieuwing Geel-Centrum
10. Gent: Bruggen naar Rabot
11. Leuven: Herontwikkeling Vaartkom
12. Oudenaarde: De Scheldekop
13. Tielt: Kortrijkstraat
14. Vilvoorde: Watersite De Molens
15. Antwerpen: 't Eilandje

De conceptsubsidie wordt ingezet voor de begeleiding van een stad bij de ontwikkeling van een stevige projectbasis en innoverende projectvisie voor een stadsvernieuwingsproject. Voor bepaalde dossiers impliceert deze begeleiding volgens de jury ook een herdenken vanaf de conceptfase. In andere gevallen gaat het eerder om het versterken van een voorstel dat potentieel in zich draagt.

De jury heeft de eerste 6 projecten waarvoor de begeleiding het meest dringend is - omdat ze op korte termijn gepland zijn voor uitvoering - toegewezen aan het budget 2007, de andere 4 waarvoor dit minder dringend is aan budget 2008. Voor de conceptsubsidie werd een subsidiebedrag van 57.000 euro per project vastgesteld.

Definitieve selectie voor conceptsubsidie: 2007 en 2008

1. Brugge: Stadsportaal
2. Deinze: Stedelijk wonen aan de Leie
3. Hasselt: Blauwe Boulevard
4. Lier: Stationsomgeving
5. Lokeren: Hoedhaar
6. Roeselare: Roeselare Centraal
7. Antwerpen: Zurenborg
8. Mechelen: Tinel
9. Mol: Inbreidingsproject Guido Gezellestraat
10. Tienen: Heilig Hartziekenhuis en omgeving

2007 - 2008

Projectsubsidie derde oproep

De drie projecten die door de Vlaamse Regering geselecteerd zijn om aangerekend te worden op de begroting van het jaar 2007 zijn op 22 september met een volledig en gedetailleerd dossier een tweede maal aan de jury voorgelegd.

Eind 2007 beslist de Vlaamse Regering over de definitieve subsidiëring van deze projecten. Voor de in 2007 goedgekeurde projecten wordt in 2008, conform de bepalingen van het nieuwe uitvoeringsbesluit, projectbegeleidingen opgezet.

De projecten die in aanmerking komen voor subsidiëring in 2008 of 2009 moeten binnen een termijn van twee jaar een gedetailleerd dossier opmaken dat opnieuw voor advies aan de jury wordt voorgelegd. In 2008 beslist de Vlaamse Regering welke projecten aangerekend worden op de begroting 2008. De in 2008 beschikbare middelen ten bedrage van 10.441.000 euro worden verdeeld over de goedgekeurde projecten.

Conceptsubsidie derde oproep

Met de 10 geselecteerde projecten die in aanmerking komen voor conceptsubsidie wordt in het najaar 2007 een overeenkomst afgesloten. Voor de 10 projecten wordt een begeleiding opgezet, 6 begeleidingstrajecten starten eind 2007, de overige 4 starten medio 2008.

Opvolging en kwaliteitsbewaking realisatie projecten van de eerste en tweede oproep

Alle projecten van oproep 1 en 2 die in realisatie zijn zullen worden uitgenodigd om de stand van zaken voor de jury toe te lichten. De jury treedt dan op als kwaliteitsbewaker van de uitvoering van de projecten en brengt advies uit aan de minister.

In 2008 worden een drietal studiemomenten georganiseerd waarop het verloop van bepaalde projecten gepresenteerd en becommentarieerd wordt. Deze studiemomenten zijn bedoeld voor vertegenwoordigers van andere steden, universiteiten en hogescholen.

In ongeveer 30 steden wordt vandaag gewerkt aan één of meerdere stadsvernieuwingsprojecten met steun van de Vlaamse overheid. Voor de betere begeleiding en opvolging trekken we in 2008 150.000 euro extra uit en trekken we ook de nodige externe competentie aan.

Betere afstemming van middelen en instrumenten vanuit verschillende beleidsdomeinen

Mijn collega Dirk Van Mechelen werkt momenteel aan de aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2004 houdende de voorwaarden voor de erkenning en/of subsidiëring van strategische projecten in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Het bestaande artikel 16, 4° dat stelt dat een stadsproject om in aanmerking te komen voor subsidiëring i.k.v. het RSV “door de Vlaamse Regering niet erkend mag zijn als stadsvernieuwingsproject” komt in het nieuwe uitvoeringsbesluit te vervallen. Voortaan zullen ook belangrijke stadsvernieuwingsprojecten die door de Vlaamse Regering geselecteerd worden voor projectsubsidies uit het Stadsvernieuwingsfonds en bijgevolg RSV- conform zijn, een aanvraag kunnen indienen voor een strategische coördinator. Op die manier worden de middelen en instrumenten van de beleidsdomeinen ruimtelijke ordening en stedenbeleid beter op elkaar afgestemd. Het aangepaste uitvoeringsbesluit geeft vorm aan de integrale aanpak die de Vlaamse Regering voorstaat, versterkt de hefboomfunctie van stadsvernieuwingsprojecten en bevordert de kennisopbouw in Vlaanderen op valk van stadsvernieuwing.

2. Verbeteren van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratische draagvlak in de steden

Met deze doelstelling wordt ingespeeld op het Vlaams Regeerakkoord: “*We scheppen de mogelijkheid voor steden en gemeenten om een participatief beleid uit te bouwen waartoe ze een beperkt deel van de gemeentemiddelen ter beschikking kunnen stellen van wijken en buurten voor de realisatie van eigen, specifieke beleidsdoelstellingen*”.

Het is een belangrijke uitdaging voor de Vlaamse steden om blijvend werk te maken van het verbeteren van het samenleven in diversiteit en om het democratisch draagvlak op duurzame wijze te verbreden en te versterken. In het kader van het nieuwe gemeentedecreet worden stimuli voorzien om de participatie van burgers te bevorderen. Ik denk hierbij aan het aanbieden van wijkbudgetten, de mogelijkheden voor een gemeentelijke volksraadpleging, het verhogen van inspraak, het efficiënt behandelen van klachten, ...

Ik wil burgers actief bij het beleid betrekken en de participatie van burgers stimuleren. Initiatieven die ontstaan van onderuit moeten alle kansen tot ontplooiing krijgen.

In het kader van het Stedenbeleid wordt:

- 2.1 via het Stedenfonds geëxperimenteerd en ervaring opgedaan met participatie en actief burgerschap
- 2.2 een Werkgroep Participatie opgericht
- 2.3 ondersteuning geboden aan innoverende en originele projecten

2.1. Ervaringen met het Stedenfonds

Realisatie 2006 - 2007

Het betrekken van de bevolking en van partners bij het beleid en het creëren van verbindingen tussen samenleving en politiek, vormen belangrijke aandachtspunten in het Stedenfonds. In tal van steden wordt op dit vlak geëxperimenteerd en ervaring opgedaan. De tweede editie van de Stadsmonitor geeft aan dat deze inspanningen hun vruchten beginnen af te werpen. In meerdere steden voelen de burgers zich beter geïnformeerd over en door de stad. Het aandeel inwoners dat zich voldoende geraadpleegd voelt, neemt toe, maar er blijft nog een lange weg af te leggen, ook voor wat betreft de actieve betrokkenheid van burgers bij hun stad of buurt. Bijna de helft van de inwoners uit de centrumsteden toont geen actieve betrokkenheid bij zijn stad of buurt.

De visitatiecommissie merkte op dat steden de neiging hebben te veel zelf te willen doen om te tonen dat het stadsbestuur het verschil kan maken en gaf aan -hierdoor?- relatief weinig goede voorbeelden van burgerinitiatieven als bron van vernieuwing en dynamiek op het spoor te zijn gekomen.

Planning 2007 - 2008

Bij het afsluiten van de nieuwe beleidsovereenkomsten 2008–2013 zal opnieuw nagegaan worden hoe de steden de burgers willen betrekken bij de uitvoering van het beleid. Steden worden blijvend aangemoedigd om participatie- en burgerinitiatieven te ondersteunen via het Stedenfonds. Engagements op vlak van participatie en burgerbetrokkenheid zullen vastgelegd worden in de

beleidsovereenkomst. De inventaris van goede praktijken zal meegenomen worden in de Werkgroep Participatie.

2.2. Werkgroep en Kerngroep Participatie

Realisaties 2006 - 2007

Onder de titel ‘Samenleven in diversiteit door een actievere participatie aan de samenleving’, werden in de beleidsbrief 2007 vier acties voorgesteld: participatie op wijkniveau; aandacht voor participatie van minder -bereikbare groepen; stimuleren van gezamenlijke initiatieven en de organisatie van thematische stadsgesprekken.

Rekening houdend met de bevindingen van de visitatiecommissie Stedenfonds is in juni 2007 een Werkgroep Participatie geïnstalleerd voor een periode van 18 maanden (15/06/ 2007 - 30/11/08).

De opdracht van de Werkgroep Participatie is ruimer dan de vooropgestelde acties uit de beleidsbrief 2007 en bevat twee inhoudelijke doelstellingen:

- het versterken van de lokale besturen in hun competentie inzake participatief bestuur
- het ontwikkelen, samen met de steden, van beleidsaanbevelingen - mede aan de hand van goede voorbeelden of praktijken in binnen- en buitenland.

De Werkgroep bestaat uit experts uit het brede veld, politieke en ambtelijke sleutelfiguren uit de 13 centrumsteden en de VGC en deskundigen uit de Vlaamse administratie. De leiding werd toegewezen aan professor Filip De Rynck van de Hogeschool Gent, die hierbij ondersteund wordt door onderzoekster Karolien Dezeure.

De werkzaamheden van deze Werkgroep worden voorbereid en ondersteund door de Kerngroep Participatie, die bestaat uit een twintigtal deskundigen uit het werkveld en de Vlaamse overheid. De eerste officiële startvergadering van de Kerngroep Participatie ging door op 25 juni 2007.

De Werkgroep Participatie correleert met het onderzoek “Burgerparticipatie in de steden” dat op 1 maart 2007 in het kader van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) gestart werd. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekster Karolien Dezeure onder promotorschap van professor Filip De Rynck (Hogeschool Gent) en professor Herwig Reynaert (Universiteit Gent). Het onderzoek zal de Werkgroep inhoudelijk stofferen en omgekeerd.

Planning 2007 - 2008

De Werkgroep Participatie, hierin ondersteund door de Kerngroep Participatie, dient in 2008 tot concrete resultaten te komen. Van hen verwacht ik in juni 2008 een inventarisatie van goede praktijken; discussieteksten die voor een lokaal debat kunnen dienen en aanbevelingen m.b.t. het lokale beleid. Tegen december 2008 moet een eindrapport klaar zijn.

De Kerngroep zal in totaal twaalf keer vergaderen. De bevindingen van de Kerngroep Participatie worden in vier sessies teruggekoppeld naar en besproken binnen de Werkgroep.

De kwaliteit van het proces zelf is een belangrijk en expliciet beoogd resultaat. Vertegenwoordigers van de steden en de Vlaamse overheid en deskundigen uit het brede veld, zitten samen rond de tafel. Dit creëert mogelijkheden tot uitwisseling en synergie, en moet leiden tot een ‘gemeenschappelijke taal’ in het denken over participatie. Het effect hiervan op de langere termijn kan invloedrijk zijn. In de mate visies van steden en de Vlaamse overheid gelijklopend zijn, kan de Werkgroep ook bijdragen tot een betere afstemming tussen het Vlaamse en het lokale beleid en tot een meer selectief en gericht Vlaams beleid.

2.3. Ondersteuning van innoverende en originele projecten in de steden

Realisaties 2006 - 2007

In onze steden is heel wat potentieel en creativiteit aanwezig. Initiatieven van burgers die ontstaan op het terrein, moeten alle kansen krijgen. In mei 2007 werd een kader uitgewerkt voor het ondersteunen van vernieuwende en levenskrachtige projecten die uit de gemeenschap zelf -in casu het buurt- of verenigingsleven- komen.

Planning 2007 – 2008

Het Vlaamse Stedenbeleid kan, binnen dit kader, vanaf het najaar 2007 waardevolle projecten steunen die uitmunten door hun originaliteit of hun innovatief karakter op het vlak van stedelijkheid en die kaderen binnen de doelstellingen van het Stedenbeleid. De projecten die ondersteund worden hebben ook een voorbeeldfunctie.

De projecten gaan niet uit van een openbaar bestuur. Het gaat om:

- gebiedsgerichte of actiegerichte projecten die het resultaat zijn van een horizontale samenwerking tussen verschillende actoren op het veld
- projecten die erin slagen mensen te betrekken die met de klassieke participatie-instrumenten niet bereikt worden en die bijgevolg bestaande drempels voor participatie wegnemen
- inspirerende projecten die ook waardevol kunnen zijn voor andere steden en aldus een voorbeeldfunctie en een multiplicatoreffect kunnen vervullen
- initiatieven die de samenwerking tussen de Vlaamse steden bevorderen, en dit als steun voor een innovatief, effectief en efficiënt lokaal stedelijk beleid
- projecten die werken aan kennisuitwisseling en kennisopbouw op vlak van Stedenbeleid of stedelijkheid, ook met kleinere steden

3. Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden

Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om op alle niveaus te komen tot een performant en kwaliteitsvol bestuur. Het gemeentedecreet reikt hiertoe diverse instrumenten aan, zoals het opstellen van de meerjarenplanning, de installatie van een managementteam, ...

Ik wil de steden ondersteunen bij het ontwikkelen van een visie en het maken van strategische keuzes en hen hiertoe de nodige instrumenten aanbieden. Daarnaast wil ik het strategische planningsproces in het kader van het Stedenfonds in de toekomst laten samenvallen met de meerjarenplanning zoals voorzien in het nieuwe gemeentedecreet.

Wat betreft de evolutie van louter toezichthouder naar een rol van partner, coach, ondersteuner en kennisdeler, vervult het team stedenbeleid een voortrekkersrol. Het is onze intentie om in 2008 op de ingeslagen weg verder te gaan en om het partnerschap met de steden nog te versterken. Een belangrijke uitdaging hierbij zal ook onze rol van bemiddelaar en coördinator voor de Stadscontracten zijn.

Hiermee geef ik uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord:

“De Vlaamse administratie heroriënteren van een rol van toezicht naar meer coaching en ondersteuning”.

“Wij ijveren voor een zo optimaal mogelijk samen beheren van stad en rand en organiseren daarom een breed maatschappelijk en bestuurlijk debat dat kan uitmonden in nieuwe vormen van stadsregionale samenwerking”.

In het kader van het Stedenbeleid wordt:

- 3.1 de bestuurskwaliteit via het Stedenfonds verhoogd
- 3.2 visieontwikkeling via de Stadsmonitor ondersteund
- 3.3 onderzoek voor de uittekening van strategische managementmodellen ondersteund
- 3.4 opvolging en ondersteuning van stadsprojecten opgestart
- 3.5 discussieplatform “rasterstad – stadsregionale samenwerking” opgestart
- 3.6 een studiedag ‘Europa’ georganiseerd en een opleiding ‘Europa’ opgestart

3.1. Verhogen van de bestuurskwaliteit via het Stedenfonds voor 13 steden en de VGC

Realisaties 2006 - 2007

Tijdens mijn deelname aan de overlegcomités over de nieuwe beleidsovereenkomst 2008–2013 heb ik kunnen vaststellen dat de steden het Stedenfonds hanteren als hefboom van maatschappelijke en interne veranderingen en de adviezen van de visitatiecommissie met veel aandacht opvolgen en implementeren in hun werking. Ik wil de steden hierin verder ondersteunen. Vandaag al begeleiden het team Stedenbeleid en de Studiedienst van de Vlaamse Regering de steden bij het formuleren van de effectindicatoren voor de opvolging van de doelstellingen uit de Stedenfondsbeleidsovereenkomst. De steden waarderen deze ondersteuning.

Planning 2007 - 2008

De vraag van de steden om het strategische planningsproces i.k.v. het Stedenfonds in de toekomst te laten samenvallen met de meerjarenplanning zoals voorzien in het nieuwe gemeentedecreet is terecht en past in de doelstelling van de Vlaamse Regering om de plan- en rapporteringsverplichtingen te vereenvoudigen. Ik zal hiertoe in 2008 de nodige maatregelen treffen.

3.2. Ondersteunen van de visie-ontwikkeling via de Stadsmonitor

Realisaties 2006 - 2007

Eind december 2006 was de tweede actualisatie van de Stadsmonitor een feit. Deze editie is in december 2006 voorgesteld aan de stadssecretarissen van de 13 steden en op 27 maart 2007 op het congres ‘Steden op koers’ aan de Universiteit Gent aan een ruim publiek. De editie verscheen zowel elektronisch als in boekvorm onder de titel ‘Steden op koers?’. De website is voor die gelegenheid geactualiseerd en nog gebruiksvriendelijker gemaakt. (www.thuisindestad.be)

Tussen januari en april 2007 zijn de stadsedities van de Stadsmonitor voorgesteld aan de respectieve schepencolleges en managementteams van de 13 centrumsteden. Tussen april en juli 2007 zijn daarnaast in 7 steden voorstellingen voor een ruimer publiek doorgegaan. Al deze stappen zijn gepland in nauw overleg met de steden en hebben reeds hun vruchten afgeworpen. Bij de opmaak van de strategische en financiële meerjarenplanning vormde de stadsmonitor een nuttig en vaak geciteerd instrument om het toekomstige beleid te onderbouwen

Naast actualisering is ook werk gemaakt van de verdere ontwikkeling van de Stadsmonitor. De Stadsmonitor bevat een aantal indicatoren, waarvoor nog geen data beschikbaar zijn. Dit is het geval voor de domeinen ‘zorg in de stad’ en ‘ondernemen in de stad’. Om hieraan te verhelpen zijn twee onderzoeksopdrachten uitbesteed.

Het beheer van de Stadsmonitor is de voorbije jaren waargenomen door het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling, de partner die ingestaan heeft voor de ontwikkeling van dit instrument. Eind 2007 zal het beheer volledig zijn overgenomen door de Vlaamse overheid. De Studiedienst van de Vlaamse Regering is hier nauw bij betrokken, wat bijdraagt tot een goede inbedding van de Stadsmonitor binnen de Vlaamse overheid.

Planning 2007 - 2008

De Stadsmonitor wordt in 2008 een derde maal geactualiseerd. Voor een 40-tal indicatoren, waarbij gepeild wordt naar de mening van stadsbewoners, wordt opnieuw een survey uitgevoerd. De voorbereiding hiervan start vanaf september 2007 en zal verlopen in overleg met de steden. Meerdere steden zijn ook vragende partij om de steekproef in hun stad uit te breiden. De andere indicatoren worden geactualiseerd op basis van centrale databanken en van data waarvoor de steden zelf instaan.

Eind september 2007 wordt het onderzoek 'ondernemen in de stad' afgerond, het onderzoek 'zorg in de stad' eind januari 2008. De resultaten van beide onderzoeken zullen geïntegreerd worden in de stadsmonitor en raadpleegbaar zijn via de website.

3.3. Onderzoek Strategische managementsmodellen

Realisaties 2006 - 2007

In de voorbije jaren werden door de Vlaamse overheid een aantal studies gerealiseerd waarin op verkennende wijze stil gestaan werd bij de strategische besluitvorming binnen de 13 Vlaamse centrumsteden. De studie rond het gebruik van de Stadsmonitor, de voorbereidende studies voor het Witboek en het Visitatierapport kwamen tot dezelfde vaststelling: er is nood aan modelmatige ontwikkeling en optimalisering van een gepast, bruikbaar en professioneel strategisch instrumentarium voor de 13 Vlaamse centrumsteden.

Ik heb het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) dan ook de opdracht gegeven een tweejarig (2007 – 2009) onderzoek uit te voeren naar gepaste strategische managementmodellen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door prof. Dr. Nathalie Vallet (UA) en onderzoeker Gilles Bauwens (UA).

De centrale onderzoeksvraag is: "Welke alternatieve strategische rollen en dito sturingsinstrumenten kunnen de leden van het managementteam en College van Burgemeester en Schepenen opnemen of vervullen en welke kritische succesfactoren beïnvloeden de daadwerkelijke opname en/of activering van deze strategische rollen en sturingsinstrumenten?"

Planning 2007 - 2008

De 13 stadsbesturen worden in het onderzoek actief betrokken via groepsgesprekken en interviews. Het onderzoek moet uitmonden in een instrumentarium, dat de beleidsverantwoordelijken binnen de 13 centrumsteden helpt bij de vormgeving, (zelf)evaluatie en bijsturing van hun strategische besluitvormingsproces.

Om te garanderen dat de uitwerking van een model voor de betrokken stadsbesturen voldoende realiteitsgetrouw, herkenbaar en zo praktisch werkbaar is, neemt de realisatie van het project deels de vorm aan van een leertraject waarbij de beleidsverantwoordelijken van de 13 stadsbesturen intensief worden betrokken. Enerzijds worden de beleidsverantwoordelijken in de loop van het onderzoeksproject gevormd om te werken met het strategische managementmodel en anderzijds

dragen ze diverse strategische besluitvormingscases aan uit de eigen werkomgeving waardoor het model op een voor hen voldoende herkenbare en navolgbare wijze vorm krijgt.

3.4. Opvolging en ondersteuning Stadsprojecten

Begeleidingsgroepen Stadsvernieuwingsprojecten

Realisaties 2006 - 2007

Bij de stadsvernieuwingsprojecten van oproep 1 en oproep 2 werd vastgesteld dat bepaalde projecten haperen tijdens de realisatie. Vaak ontbreekt het steden aan de nodige know-how op vlak van projectmanagement. Omwille van het belang dat ik hecht aan een kwalitatieve realisatie binnen een redelijke termijn wordt vanaf 2007 voorzien in een betere projectbegeleiding.

De modaliteiten hiervoor zijn opgenomen in artikel 12 van het nieuw uitvoeringsbesluit Stadsvernieuwingsprojecten van 16 maart 2007.

Planning 2007 - 2008

In overleg met de desbetreffende stad wordt een begeleidingsgroep samengesteld met alle relevante actoren. Het gaat hier zowel om ambtenaren van de Vlaamse overheid, de provinciale administratie en de stedelijke administraties als om bevoegde schepenen, huisvestingsmaatschappijen, private partners, havenbestuur, De Lijn, de NMBS etc... De begeleidingsgroep gaat na hoe mensen en middelen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden om het stadsproject binnen een redelijke termijn en met de grootst mogelijke kwaliteitszorg te realiseren. Voor elk van de projecten zal een programma “projectmatig werken” worden opgezet.

Voorzitterschap en secretariaat van de begeleidingsgroep worden waargenomen door de stad. Onder de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in de begeleidingsgroep wordt een contactpersoon aangewezen die als aanspreekpunt optreedt en op geregelde tijdstippen verslag uitbrengt aan de minister over de vorderingen van het project.

In het najaar van 2007 wordt in overeenstemming met de bepalingen van het uitvoeringsbesluit van 16 maart 2007 voor volgende vijf stadsvernieuwingsprojecten een begeleidingsteam opgericht:

- Tongeren: Anicius
- Ronse: De Kloef
- Antwerpen: Militair Hospitaal Antwerpen, buiten wonen in de stad
- Ieper: Noordelijke Stadspoort
- Turnhout: Turnova (vroegere naam: “Stadsdeel Brepols”)

Ook de eerder goedgekeurde projecten van oproep 1 en 2 zullen dichter opgevolgd worden. Er zal een algemeen opvolgingssysteem worden opgezet voor alle projecten en daar waar nuttig en nodig zal ook een begeleidingsteam worden opgericht. Dit zal dan eerder een informeel karakter hebben gezien dit ten tijde van de goedkeuring van het project niet voorzien was in de procedures.

Om in deze projectbegeleiding een vlotte netwerking mogelijk te maken zonder al te veel papierstromen te veroorzaken zal een digitaal platform worden ingesteld waar allen betrokken partners documenten op kunnen plaatsen en raadplegen. Meer hierover punt 4.1 hierna.

Om dit alles mogelijk te maken zal beroep worden gedaan op een externe partner met expertise in projectmanagement. Deze partner zal worden aangewezen volgens een procedure van algemene

offertevraag. Hiervoor heb ik een bedrag vrijgemaakt van 150 000 euro op jaarbasis gedurende twee jaar. Dit bedrag moet volstaan om de opvolging van de stadscontracten en de stadsvernieuwingsprojecten te bekostigen.

Begeleiding Conceptsubsidie

Realisaties 2006 - 2007

Aan een stad kan ook een subsidie toegekend worden voor de begeleiding bij de ontwikkeling van een stevige projectbasis en een innoverende projectvisie voor een stadsvernieuwingsproject. De regeling hiervoor is opgenomen in het nieuwe uitvoeringsbesluit Stadsvernieuwingsprojecten van 16 maart 2007 onder hoofdstuk VI “De regeling voor de conceptsubsidie”.

Planning 2008 -2009

Elk project zal door 2 begeleidingsteams worden opgevolgd die als volgt worden georganiseerd:

- op het Vlaamse niveau: een gemeenschappelijk Regieteam, samengesteld uit twee leden van het team van de Vlaamse Bouwmeester, twee leden van de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning, twee leden uit de academische wereld, een vertegenwoordiger van het Team Stedenbeleid van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister, bevoegd voor het Stedenbeleid.

Het secretariaat van het Regieteam wordt verzorgd door het Team Stedenbeleid van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur;

- op het stedelijke niveau: voor elk project een Lokaal Begeleidingsteam, minimaal samengesteld uit twee experts, aangewezen door het Regieteam, twee vertegenwoordigers van de stad en eventueel de vertegenwoordigers van de private partners. Het Lokaal Begeleidingsteam kan aangevuld worden met een peter uit het Regieteam en een waarnemer van het Team Stedenbeleid.

Het Regieteam tekent in samenspraak met het Lokale Begeleidingsteam op maat van de stad een individueel traject per project uit, met het oog op de opbouw van planningsdeskundigheid.

Voor de 10 Stadsvernieuwingsprojecten waaraan in de derde oproep een conceptsubsidie werd verleend, wordt een begeleidingsteam opgericht. Zes begeleidingsteams worden opgestart in het najaar 2007 en 4 begeleidingsteams worden gepland in 2008.

Masterclass stadsprojecten

Planning 2007 - 2008

In 2005 werd een eerste ‘Masterclass stadsprojecten’ georganiseerd. Belangrijkste doelstelling hiervan was de verbetering van de kwaliteit van de lopende en startende stadsprojecten door het vergroten van de kennis en competentie van de projectleiders van stadsprojecten. Aan deze masterclass namen een aantal projectleiders van centrumsteden en ambtenaren van Vlaamse overheid deel.

Gelet op de toenemende aandacht voor stadsvernieuwing in de steden en de blijvende behoefte aan vorming en opleiding op vlak van projectmanagement, wordt de “Masterclass Stadsprojecten” geactualiseerd en hernomen. Voor de periode 2008-2009 plannen wij 3 vormingssessies. De Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP vzw) staat in voor de organisatie; het team Stedenbeleid coördineert zorgt voor de regie. Andere partners zijn de Vlaamse Bouwmeester, het PPS-Kenniscentrum en het Kenniscentrum Vlaamse Centrumsteden.

De Masterclass zal open staan voor deelnemers van de 13 centrumsteden, de provinciale steden, de Vlaamse overheid en private partners: ontwikkelaars en studie bureaus.

3.5. Discussieplatform “Rasterstad – stadsregionale samenwerking”

In het Witboek wordt het begrip rasterstad gehanteerd. Het beeld ‘rasterstad’ wil de rastervormige samenhang vatten op meerdere schaalniveaus: binnen de stadskernen, tussen delen van de stad en rand, binnen een ruimer stadsgewestelijk bereik en voor een gebied waarin meerdere steden optreden.

De stad staat niet op zichzelf maar maakt deel uit van een groter geheel en is gevoelig voor invloeden van buitenaf: van de rand, van andere steden, van Vlaanderen, van België, van Europa en van de wereld. Omwille van de effecten van het jarenlang gevoerde beleid van spreiding van wonen, werken, medische en educatieve instellingen, spreiding door de oprichting van filialen in de rand, een verbetering van de mobiliteit, enz., is er een verweving ontstaan tussen de meer verdichte en meer open gebieden. De grenzen tussen stad en platteland zijn vervaagd of verdwenen. Steden en gemeenten vormen één geheel. Met andere woorden: het impactgebied van de steden wordt steeds groter.

Het overlegplatform “wonen” in het kader van de stadscontracten wordt een eerste oefening voor de afbakening van de taken en verantwoordelijkheid van de steden enerzijds en van de stedelijke rand en de centrale overheden anderzijds.

In het najaar van 2008 wordt het discussieplatform “Rasterstad – stadsregionale samenwerking” opgericht. Dit discussieplatform heeft als taak om studie, onderzoek en een leertraject op te zetten. We zullen in deze context ook nagaan of samengewerkt kan worden met het kenniscentrum Vlaamse Steden.

3.6. Organisatie van een infodag ‘Europa’ en een vraaggestuurde ‘Europa’ opleiding

Planning 2007 - 2008

De Europese aangelegenheden en regelgeving zijn complex. Dat bemoeilijkt voor de steden het gebruik van de ontwikkelingsmogelijkheden die Europa hen biedt.

De steden vragen dan ook naar ondersteuning en competentie- opbouw inzake Europa. Naast de mogelijkheden om Europese fondsen te verwerven, zijn zij ook vragende partij voor meer interregionale samenwerking en netwerking en voor de uitwisseling van kennis en ervaring.

De grensoverschrijdende samenwerking wordt steeds belangrijker voor stedelijke ontwikkeling en betekent idealiter ook een versterking voor het Vlaamse (steden)beleid.

Daarom zal het team Stedenbeleid in overleg met het recent opgerichte Kenniscentrum Vlaamse steden en met het jonge Vlaams- Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) werk maken van een vraaggerichte ondersteuning van de steden inzake Europese aangelegenheden.

Met de nakende oproepen voor o.m. Urbact II en EFRO en de (federale) onderhandelingen over de verdere deelname aan het Europese Kennisnetwerk (EUKN) in het vizier, plan ik nog dit najaar 2007 een Europa- infodag voor de dertien centrumsteden.

Op basis van concrete vragen en opportuniteiten en voortbouwend op de conclusies en evaluatie van de infodag, zal in 2008 ook een meer doorgedreven initiatief genomen worden, namelijk een Europa-opleiding voor bevoegde stadsambtenaren en politici.

Het Team Stedenbeleid zal zijn rol om te komen tot een meer efficiënte en horizontale samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de steden inzake Europese aangelegenheden, ten volle opnemen. Het zal in de toekomst een “één-loket-functie” vervullen tussen de centrumsteden en de Vlaamse overheid: bij concrete vragen van een centrumstad zal het optreden als draaischijf tussen de Vlaamse overheid en de betrokken stad, en deze contacten faciliteren en opvolgen.

4. Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden

De stad werd tot voor enkele jaren in de media vooral als problematisch, vuil en vreemd voorgesteld. Dit imago kreeg recent meer nuance. Steden worden weer trendy en krijgen een bruisend, creatief en zelfs groen imago. De meerjarige communicatiecampagne van de Vlaamse overheid, de 13 centrumsteden en de VGC ondersteunt die mentaliteitswijziging die evenzeer het gevolg is van nieuw beleid om de levenskwaliteit van de stad te verbeteren. De voorbije jaren zien we een toename van overheidsinitiatieven die leiden tot economische dynamiek, een aangename woonomgeving, originele renovaties, herbestemming van sites, bewonersparticipatie, aankleding van winkelstraten, aangepast wonen voor ouderen, meer veiligheid en speelruimte voor kinderen ...

Acties die hiertoe ondernomen worden zijn:

- 4.1 website www.thuisindestad.be
- 4.2 jaarlijkse communicatiecampagne, in 2007 ‘Nomineer je favoriete plekje’
- 4.3 “Thuis in de stad”-prijs
- 4.4 pilootproject Stadsklassen

4.1. Website www.thuisindestad.be

Realisaties 2006 - 2007

Op de website www.thuisindestad.be is alle informatie over het Stedenbeleid op een transparante en bevattelijke manier terug te vinden. Verder kunnen formulieren i.v.m. acties gedownload worden, wordt een kalender met o.m. vormingsmomenten bijgehouden en zijn links terug te vinden met relevante sites.

Het aantal bezoekers is sinds de opstart gestaag gestegen. In totaal vonden meer dan 200.000 mensen hun weg naar de site. In 2006 (138.158 unieke bezoekers) nam het aantal bezoekers met 8% toe ten opzichte van 2005. Ook de eerste statistieken van 2007 duiden op een verdere groei van het bezoekersaantal. Het bezoekersaantal piekt telkens als er een bijzonder evenement op de website wordt geplaatst, zoals de communicatiecampagnes en de actualisatie van de Stadsmonitor. De website wordt permanent bijgehouden en er verschijnt op regelmatige basis een nieuwsbrief.

De website staat garant voor een transparant beleid, openheid en communicatie.

Planning 2007 - 2008

De website www.thuisindestad.be wordt in 2008 verder geoptimaliseerd en wordt uitgebreid met een interactief digitaal platform. De Vlaamse overheid zal dit platform in eigen beheer voort uitbouwen. Met de creatie van een interactief digitaal platform wil ik nog meer vorm geven aan een integraal beleid. Het platform biedt een forum waar steden en ambtenaren rechtstreeks met elkaar in contact kunnen treden en de actuele stand van zaken van een dossier kunnen opvolgen.

Het interactieve platform zal in de eerste plaats aangewend worden voor een efficiënte opvolging en begeleiding van de Stadscontracten en de Stadsvernieuwingsprojecten. De nieuwe werkwijze moet de administratieve behandeling vereenvoudigen, de planlast verminderen en de interbestuurlijke samenwerking optimaliseren.

De interactieve website past in een ambitieus, modern en transparant bestuur en maakt gebruik van e-government.

4.2. Communicatiecampagne

Realisaties 2006 – 2007

Op 16 april 2007 werd de verhalenwedstrijd “Wat is jouw favoriete plek in de stad?” gelanceerd. De campagne daagde de bewoners uit om hun verhaal te vertellen over de stad. 650 mensen dienden 750 enthousiaste verhalen in. Het resultaat geeft aan hoe fier de Vlaamse stadsbewoners, -gebruikers en -bezoekers zijn op hun stad, hoe verbonden ze zich voelen met hun werk-, leef- of woonomgeving en hoezeer ze het groen in de stad waarderen.

Elke centrumstad selecteerde uit de ingediende verhalen vijf favoriete plekjes. Voor Antwerpen werd er één favoriete plek gekozen per district. Van de geselecteerde verhalen zijn ondertussen 74 prachtige mini- reportages gemaakt: één voor één sprekende getuigenissen over het leven in de stad door de ogen van de bewoners en dagelijkse gebruikers. In het najaar 2007 worden de promotiefilmpjes vijf weken lang op de regionale tv- zenders getoond.

Planning 2007 - 2008

Ook in 2008 wil het Vlaamse Stedenbeleid een positieve boodschap blijven brengen over de steden. Hierbij zal uitgegaan worden van het principe “goede voorbeelden trekken” en zal extra aandacht gaan naar de concrete realisaties en initiatieven waarmee zowel de Vlaamse als de stedelijke overheid de voorbije jaren geïnvesteerd hebben in de levenskwaliteit en het (samen)wonen in de stad.

Deze realisaties van de Vlaamse overheid én van de steden, zoals stadsvernieuwingsprojecten, economische dynamiek, leuke woonomgeving, originele renovaties, herbestemming van een site, levendige winkelstraten, aangenaam en aangepast wonen voor ouderen, ruimte en activiteiten voor kinderen, zullen extra in de verf worden gezet. Ook de participatie van de bevolking bij het tot stand komen van deze projecten zal hierbij de nodige aandacht krijgen.

In 2008 zal gesensibiliseerd worden door middel van acties en evenementen en via een koepelconcept dat de rode draad zal vormen tussen de Vlaamse overheid, de 13 centrumsteden en Brussel. Omdat in het Vlaamse Stedenbeleid de steden centraal staan, zullen deze zeer nauw bij de communicatiecampagne en de uitvoering ervan betrokken worden. Voor elke stad worden bovendien aanvullende acties voorzien. Op die manier maken we promotie op maat van elke stad mogelijk.

De nieuwe communicatiecampagne zal meer dan voorheen aandacht schenken aan de mogelijkheden van de stad en van nieuwe stadsontwikkelingen voor jonge gezinnen en voor actieve 50-plussers voor wie het huis in het groen na het vertrek van de kinderen te groot is geworden.

4.3. “Thuis in de stad”-prijs

Realisaties 2006 - 2007

In december 2006 werden voor de zesde maal de jaarlijkse “Thuis in de stad”-prijzen uitgereikt. Met deze prijs bekroont de Vlaamse overheid opmerkelijke en innovatieve stedelijke projecten uit de 13 Vlaamse steden en de VGC. Dit evenement geeft het brede publiek een beeld van de talrijke geslaagde Stadsprojecten. Het motiveert onze steden en inspireert het Vlaamse Stedenbeleid.

De prijs 2006 omvatte drie categorieën:

De prijs categorie 1 bedroeg 125.000 euro en ging naar een geïntegreerd infrastructureel project dat de stad zowel ruimtelijk als fysiek verandert en waarbij verschillende aspecten van stedelijkheid aan bod komen. De winnaar in deze categorie was Parktuin Schelfhout in de Watertorenwijk in Aalst.

De prijs categorie 2 bedroeg 25.000 euro: het thema voor 2006 was “een innovatief jeugdproject” gericht op kinderen en/of jongeren tot 25 jaar, dat door het stadsbestuur geïnitieerd of ondersteund wordt. De prijs werd toegekend aan de VGC voor “Koplopers”.

De prijs categorie 3 was bestemd voor het honoreren van bewoners-, buurt- of wijkinitiatieven. Voor deze prijscategorie was in totaal 25.000 euro voorzien. De derde prijscategorie was nieuw en had de bedoeling geslaagde en inspirerende bewoners-, buurt- of wijkinitiatieven onder de aandacht brengen.

Voor de prijs in categorie 3 konden projecten rond 5 thema's worden ingediend:

- Netheid en aantrekkelijkheid van de woonomgeving (niet infrastructureel). Winnaar: Gent. “Open ramen” 5.000 euro
- Sociale samenhang en gemeenschapsgevoel. Winnaar: Brugge. “Brugse wijken gaan digitaal” 5.000 euro
- Dialoog en communicatie met het bestuur. Winnaar: Antwerpen. “Droom De Stad” 7.500 euro.
- Culturele initiatieven. Voor deze categorie werd geen prijs uitgereikt
- Infrastructurele inrichting van de wijk /buurt. Winnaar: VGC. “Arabesk – palaverboom” 7.500 euro

Planning 2007 - 2008

In het najaar 2007 worden voor de zevende maal “Thuis in de stad”-prijs uitgereikt. In 2007 wordt op zoek gegaan naar stadsprojecten die op drie domeinen vernieuwend zijn:

- Categorie 1: Een fysiek ruimtelijk project waarbij verschillende aspecten van stedelijkheid aan bod komen, prijs 125.000 euro
- Categorie 2: Een innovatief project van stedelijk ondernemen dat door de stad geïnitieerd of ondersteund wordt en dat door de verweving van functies bijdraagt tot een sterke stedelijke dynamiek. Prijs 25.000 euro
- Categorie 3: Een innovatief bewoners-, buurt- en wijkinitiatief dat door de stad (h)erkend en gestimuleerd wordt. Prijs 25.000 euro te verdelen over twee initiatieven

Het thema van Categorie 2 wordt jaarlijks bepaald. In 2007 werd gekozen voor stedelijk ondernemen. Steden danken hun aantrekkingskracht aan de grote verwevenheid die er bestaat tussen wonen, werk, handel, onderwijs, zorg en recreatie. De keuze voor stedelijk ondernemen spoort ook met het onderzoek uit de stadsmonitor naar indicatoren voor “ondernemen in de stad”. Tevens vinden we stedelijk ondernemen ook terug in een aantal bestuursakkoorden en beleidsovereenkomsten Stedenfonds.

4.4. Pilotproject Stadsklassen

Realisaties 2006 - 2007

Zeeklassen, bosklassen – algemeen ook wel openluchtklassen genoemd – zijn bekende begrippen geworden. Ze laten leerlingen kennismaken met een andere leefwereld en vormen zo een wezenlijk onderdeel van wat we ervaringsgericht onderwijs zijn gaan noemen. Er bleef echter een belangrijke leemte: het exploreren van de stad.

Sinds 2006 ondersteun ik een pilotproject ‘Stadsklassen’ in de steden Brussel en Gent via samenwerking met 2 partners m.n. vzw JES (het voormalige Jeugd en Stad) en het Stedelijk Museum Gent (STAM) - vzw Gent Cultuurstad. Stadsklassen willen kinderen met een andere bril leren kijken naar de stad en hen laten proeven van de stad zodat ze zich makkelijker een eigen beeld kunnen vormen. Beide partners hebben samen reeds 6 stadsklassen georganiseerd voor leerlingen uit de derde graad van het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs.

Planning 2007 - 2008

Op 6 november 2007 wordt een ‘Stadsklassendag’ georganiseerd voor politici en ambtenaren van de 13 Vlaamse centrumsteden steden en de VGC, vertegenwoordigers van het beleidsdomein onderwijs en vorming van de Vlaamse overheid en organisatoren en promotoren van meerdaagse extra-murosactiviteiten binnen de netten van het Vlaamse onderwijs. Ik wil deze partners laten kennismaken met het concept en de opgedane praktische ervaring.

Het pilotproject loopt af in 2009. Op basis van de ervaringen van het pilotproject wordt tegen midden 2008 een draaiboek uitgewerkt als handleiding en inspiratiebron voor de andere steden.

5. Steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

De Vlaamse Regering erkent de lokale besturen als partners in het realiseren van een toegankelijke dienstverlening aan burgers en ondernemingen. Willen we sterke steden dan moeten we maximaal investeren in een volwaardig partnerschap. Dit vraagt van de steden en van de Vlaamse Regering bereidheid tot samenwerking en wederzijdse engagementen. Een belandrijke nieuwe partner voor het Vlaamse stedenbeleid is het recent door de 13 centrumsteden opgerichte “Kenniscentrum Vlaamse steden”.

Ook belangrijk is de samenwerking met het Europese niveau. Naast de mogelijkheden om Europese fondsen te verwerven, zijn de steden vragende partij voor meer interregionale samenwerking en netwerking en voor de uitwisseling van kennis en ervaring. Omdat grensoverschrijdende samenwerking steeds belangrijker wordt voor de stedelijke ontwikkeling, wil ik het Europese luik een prominentere plaats geven binnen mijn bevoegdheden.

Deze doelstelling geeft uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord:

“We geven een beduidend grotere autonomie aan de lokale besturen en realiseren een goed partnerschap tussen en structureel overleg met de lokale besturen en hun verenigingen”.

“We spelen maximaal in op alle mogelijkheden om Europese en andere fondsen bestemd voor stedelijke ontwikkeling te verwerven voor onze steden. Er is hiervoor ook behoefte aan een horizontaal begrotingsartikel dat kan gevoed worden door hergroepering van bestaande kredieten”.

“Het is cruciaal dat gemeenten, provincies en de Vlaamse overheid interbestuurlijk samenwerken met het oog op een effectieve, snellere en meer klantgerichte dienstverlening zodat de termijnen voor besluitvorming - toekenning van vergunningen en tegemoetkomingen - drastisch worden verkort en de kwaliteit van de besluitvorming verbetert”.

“We ondersteunen de uitbouw van een Vlaams en internationaal netwerk van grote en kleine steden en/of gemeenten waarin elke stad specifieke niches zoekt en samenwerkt met andere grote en kleine steden”.

Om een versterking van de steden te realiseren werken we samen:

- 5.1 met de steden en VGC en het Kenniscentrum Vlaamse Steden
- 5.2 op Vlaams niveau
- 5.3 met het federale niveau
- 5.4 met Europa

5.1. Samenwerking met de steden en VGC

Overleg met de steden en VGC

Realisaties 2006 - 2007

Om te komen tot een goede samenwerking en een beter afgelijnd Stedenbeleid is overleg op regelmatige basis noodzakelijk. Ik vind het van cruciaal belang dat het Stedenbeleid ontwikkeld wordt in een volwaardig partnerschap en in samenspraak met de steden en de VGC. Ik verwijs hier naar de overlegcomités in het kader van het Stedenfonds, de betrokkenheid van de stedenstuurgroep bij de ontwikkeling van de Stadsmonitor, het gezamenlijk opzetten en uitvoeren van de communicatiecampagne, de besprekingen in het kader van de stadsvernieuwingsprojecten en de stadscontracten. Samenwerking en overleg met de steden en de VGC blijft in 2008 een belangrijk speerpunt.

Samenwerking Kenniscentrum Vlaamse steden

In 2007 werd door de 13 Vlaamse centrumsteden een Kenniscentrum Vlaamse steden opgericht. Het Kenniscentrum voorziet in de mogelijkheid tot nauwe samenwerking met partners als VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten), de VGC en de Vlaamse overheid. Ook is er een openheid naar andere kleinere steden met als doel een bredere kennisuitwisseling te bewerkstelligen.

Het Kenniscentrum is een belangrijke nieuwe partner voor het Vlaamse Stedenbeleid. Zonder aan de autonomie van het Kenniscentrum te willen raken is het mijn uitdrukkelijke wens om een vruchtbare en inspirerende samenwerking uit te bouwen. Zowel in het Overlegforum “wonen” binnen de stadscontracten, als op het vlak van Europa en het versterken van de gebiedsgerichte werking in de steden, zie ik een belangrijke rol voor het Kenniscentrum weggelegd. Het Kenniscentrum maakt ook deel uit van de Werkgroep Participatie en wordt betrokken bij de Communicatiecampagnes. In 2008 zal ook de rol en de taakinfilling die het Kenniscentrum voor zichzelf ziet, duidelijker worden.

5.2. Efficiënte samenwerking tussen de Vlaamse Regering en de 13 centrumsteden

Stadscontracten met de 13 steden

Realisaties 2006 - 2007

Stadscontracten zijn voor de Vlaamse regering een belangrijke prioriteit om te komen tot een vlotte interbestuurlijke samenwerking en een meer klantgerichte dienstverlening.

Steden die erin slagen inclusieve projecten op te zetten waarbij verscheidene gewenste effecten geïntegreerd worden, moeten in de Vlaamse overheid een partner vinden die op dezelfde inclusieve manier werkt. Ook de visitatiecommissie wees op de noodzaak van het opnemen van medeverantwoordelijkheid door de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering wil in 2007 met elk van de 13 centrumsteden een Stadscontract afsluiten, dat de uitdrukking is van de globale visie op de duurzame ontwikkeling van de stad en de financiële en administratieve ondersteuning daarvan door de Vlaamse overheid. De stadscontracten worden afgesloten voor een periode van 6 jaar (2007-2012) met een evaluatie eind 2009.

De efficiëntere samenwerking tussen Vlaanderen en de 13 centrumsteden is niet enkel een zaak van de Vlaamse Regering en de steden alleen; ook de medewerking van het ambtelijk niveau is van cruciaal belang. Omdat het welslagen van de Stadscontracten in belangrijke mate berust op een goede samenwerking tussen het politieke en het ambtelijke niveau, besliste de Vlaamse Regering op 9 februari 2007 om de Stadscontracten ook als doelstelling te laten opnemen in de planningsvoorstellen van de topambtenaren.

In 2007 werd een zeer interactief proces opgezet tussen de steden en de Vlaamse overheid om Stadscontracten af te sluiten. Om de steden bij dit proces te begeleiden werd vanaf 1 januari 2007 het externe bureau Technum-Resource Analysis aangesteld. Dit bureau staat de steden bij in het uitwerken van de voorstellen en de bespreking met de Vlaamse overheid om te komen tot ontwerp stadscontracten.

De onderhandelingen met de steden over de invulling van de Stadscontracten zijn aangevat tijdens een bijeenkomst op 26 januari 2007. Op deze vergadering is de wil van de centrumsteden om tot een efficiëntere samenwerking met de Vlaamse overheid te komen, duidelijk gebleken en zijn de steden op de uitnodiging ingegaan om hun initiatiefrecht op te nemen en zelf algemene voorstellen en stadsspecifieke projecten te formuleren.

Als algemeen voorstel hebben de steden gezamenlijk “wonen” als beleidsthema ingediend. Er wordt een “overlegforum wonen” opgericht waarin naast verantwoordelijke ambtenaren en politici uit de steden ook het kabinet, Vlaamse ambtenaren en het Kenniscentrum Vlaamse Steden zullen vertegenwoordigd zijn. Ik verwacht veel van dit overlegplatform wonen. Niet in het minst zal het een testcase worden voor de afbakening van de taken en verantwoordelijkheden van de steden enerzijds en van de stedelijke rand en de centrale overheden anderzijds.

In februari 2007 hebben de 13 steden ook 16 voorstellen voor stadsspecifieke projecten ingediend.

Een overzicht:

Stad	Project
Aalst	Multifunctioneel evenementencomplex met regionale uitstraling
Antwerpen	Ontwikkeling Petroleum Zuid
Antwerpen	Heraanleg Scheldekaaien
Brugge	Economische en ecologische ontsluiting van Brugge (N31 en Ommevaart)
Genk	C-Mine: Herbestemming mijnsite Winterslag
Genk	Waterschei: hoogwaardig bedrijvenpark en wetenschapspark
Gent	Oude Dokken en Handelsdokbrug: reconversie van oude dokken tot waterfrontwijk
Gent	Gent The Loop: ruimte voor bedrijvigheid op site rond Flanders Expo
Hasselt	De Blauwe Boulevard: herwaardering stadsdeel Kanaalkom
Kortrijk	Hoog Kortrijk: integratie ziekenhuissite; optimaliseren van de Noord-Zuidverbinding

Leuven	Herontwikkeling Vaartkom Leuven
Mechelen	Wegbypass Arsenaalsite als ruggegraat voor ontwikkeling Arsenaalgebied.
Oostende	Uitwerking strategische visie voor Oostende als centrumstad aan de kust
Roeselare	Nieuwe openbare bibliotheek als kennis-, informatie- en leercentrum
Sint-Niklaas	Voltooiing stadsring
Turnhout	R13 en uitwerking Stedelijk Plateau

Deze voorstellen werden via een interactief proces tussen Vlaamse ambtenaren, interkabinetttenwerkgroep en steden verder uitgewerkt. In de adviesfase is voor een aantal dossiers reeds belangrijke vooruitgang geboekt.

Op 24 en 25 mei 2007 waren er contactdagen tussen de adviesgroepen en de steden.

Deze contactdagen leverden zeer veel gegevens op, maar toonden ook aan dat het voeren van een integraal beleid over projecten meer dan nodig is. De stadsspecifieke projecten die door de steden zijn ingediend, betreffen in meerderheid de ontwikkeling en ontsluiting van nieuwe of te vernieuwen stadsdelen. Nu al is duidelijk dat de budgettaire implicaties zich vooral zullen voordoen op de beleidsdomeinen Openbare werken, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed. Het is de uitdrukkelijke vraag van de steden om bij de opmaak van de volgende meerjarenbegroting en voor eind 2009 een duidelijk financieel engagement van de Vlaamse Regering te krijgen over de –gefaseerde- opname van de stadscontracten in deze meerjarenbegroting.

De stadscontracten worden eind 2007 ter ondertekening aan de Vlaamse Regering en de steden voorgelegd.

Planning 2007 - 2008

Het ‘overlegforum wonen’ zal de uitvoering van het algemene gedeelte van het stadscontract begeleiden.

De uitvoering van het specifieke gedeelte van elk Stadscontract wordt begeleid en opgevolgd door een specifiek begeleidingsteam met vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en de steden. Per begeleidingsteam wordt vanuit de Vlaamse overheid een voorzitter aangesteld.

Het team Stedenbeleid organiseert jaarlijks een gezamenlijk overleg van de voorzitters van de begeleidingsteams en maakt een samenvattende nota op over de stand van zaken van alle Stadscontracten. Deze nota wordt jaarlijks aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Ik hecht zeer veel belang aan de verdere uitvoering van de stadscontracten als belangrijk speerpunt van het Vlaamse Stedenbeleid de komende jaren. Om de steden beter te ondersteunen in hun rol van lokale regisseur en om de kwaliteit van de stadsprojecten in de verschillende fasen beter te bewaken, voorzien we in een betere begeleiding en opvolging van grote stadsprojecten, zowel voor de stadscontracten als de stadsvernieuwing. Ik zal hiervoor volgend jaar 150.000 euro extra uittrekken en de nodige externe competentie aantrekken.

5.3. Samenwerking met het federale niveau

Een goede afstemming tussen federale en Vlaamse beleidskeuzes blijft zeer belangrijk voor de verdere ontwikkeling van de steden.

Uit de besprekingen over de Stadsvernieuwingsprojecten en uit de overlegfora voor de Stadscontracten komt naar voor dat een aantal belangrijke hinderpalen (inzake wetgeving, fiscaliteit, gronden NMBS,

huisvesting, ...) voor de realisatie van grote stadsprojecten zich op het federale niveau situeren. Ik zal deze knelpunten bundelen en via de Vlaamse Regering op federaal niveau aankaarten

5.4. Samenwerking met Europa

Stedelijke Ontwikkelingsprojecten in het kader van de Europese Structuurfondsen

Realisaties 2006 – 2007

In het kader van de implementatie van de Europese structuurfondsen 2007 - 2013 in Vlaanderen heeft de Vlaamse Regering ervoor gezorgd dat stedelijke ontwikkeling één van de prioriteiten vormt binnen de Europese Fondsen voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Het beheer van de EFRO-fondsen ressorteert onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor Economie. Vanuit Stedenbeleid werd mee vorm gegeven aan het operationeel programma EFRO en werd de prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” ingevuld.

Voor de vierde prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” kunnen de 13 centrumsteden en het Vlaams Stedelijk gebied rond Brussel een beroep doen op EFRO-middelen. De Vlaamse Regering kiest voor de ondersteuning van integrale Stedelijke Ontwikkelingsprojecten. Stedelijke Ontwikkelingsprojecten worden in deze context gedefinieerd als strategische projecten met een ruime actieradius (grootschalig) en ingrijpende invloed op de verdere ontwikkeling van stad en regio, waarbij economie en mobiliteit centraal staan.

De twee grootsteden Antwerpen en Gent zullen nog de mogelijkheid blijven behouden om initiatieven in duidelijk achtergestelde buurten voor te stellen zoals dat in de afgelopen programmaperiode het geval was.

Planning 2007 - 2008

Het Vlaams Stedenbeleid zal de uitvoering van EFRO nauw volgen en dringt er op aan dat de Stedelijke Ontwikkelingsprojecten die met EFRO-middelen gesubsidieerd worden kwaliteitsvol en integraal zijn. Versnippering van middelen over te veel en te kleinschalige projecten moet worden tegengegaan. De inzet van Europese middelen moet afgestemd worden op de doelstellingen van het Stedenbeleid, complementariteit met het Stedenfonds, Stadscontracten en Stadsvernieuwingsprojecten moet worden nagestreefd. Bundeling van middelen moet de hefboomfunctie van projecten verhogen en het stedelijk weefsel en de stedelijke dynamiek versterken.

EUKN

In 2004 werd een tweejarig pilootproject voor een Europees kennisnetwerk opgestart, het zogenaamde European Urban Knowledge Network (EUKN). Het netwerk wil bestaande lokale, regionale, nationale en Europese netwerken samenbrengen, en wil lidstaten ondersteunen in de ontwikkeling van nationale netwerken.

In 2007 werd het EUKN-project verlengd. Samen met de andere overheden (federaal, Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest) voerde Vlaanderen gesprekken over een verdere deelname aan het EUKN. Omwille van de federale verkiezingen, is door België als lidstaat nog geen definitief standpunt ingenomen. Bij de start van een nieuwe federale regering, zullen de gesprekken hernomen worden. Verwacht wordt dat België terug zal deelnemen aan het EUKN.

Het Urbact II-programma

Het Urbact II-programma beoogt de verbetering van een duurzaam geïntegreerd stedelijk ontwikkelingsbeleid in het kader van de Lissabonstrategie. De projecten zullen kennis- en

ervaringsuitwisseling stimuleren en gezamenlijke procedures en structuren uitbouwen om de effectiviteit van het stedelijk beleid te bevorderen. Nieuw voor de programmaperiode 2007-2013 zijn de 'Fast Track Option acties' waarbij netwerken ontwikkeld worden tussen steden en regio's met veel ervaring in een specifiek onderwerp en steden en regio's die deze ervaring willen opbouwen.

De twee prioriteiten zijn:

1. Steden, motoren voor groei en tewerkstelling (o.m. innovatie, kenniseconomie, ondernemerschap, tewerkstelling oudere werknemers, tewerkstelling en onderwijs)
2. Aantrekkelijke en samenhangende steden (o.m. ontwikkeling achtergestelde -brownfield- sites en binnensteden, sociale integratie, transportbeleid en duurzaam vervoer, milieu en stedelijke planning)

In het kader van de tweede prioriteit dringen wij vanuit het Vlaamse Stedenbeleid aan op een maximale synergie en afstemming met de stadscontracten en de geselecteerde Stadsvernieuwingsprojecten.

Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS)

De Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) is een nieuwsoortig samenwerkingsverband dat tot doel heeft om de grensoverschrijdende samenwerking binnen de Europese Unie te bevorderen. Een EGTS bestaat uit een combinatie van lidstaten, regionale en lokale overheden en publiekrechtelijke instellingen. In tegenstelling tot vroegere structuren heeft een EGTS rechtspersoonlijkheid. Een EGTS heeft vooral als taak het uitvoeren van programma's of projecten voor territoriale samenwerking die de Gemeenschap co-financiert (met name uit de structuurfondsen), het uitvoeren van acties voor territoriale samenwerking waarvan het initiatief ligt bij de lidstaten en hun regionale en lokale overheden.

Het voorontwerp van decreet houdende de uitvoeringsbepalingen hieromtrent werd principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 21 september 2007 en ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering zal het worden ingediend bij het Vlaams parlement. Een EGTS die reeds in de steigers staat is deze van 'Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai' die langs Belgische zijde bestaat uit de federale overheid, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de provincie Henegouwen, de provincie West-Vlaanderen en enkele intercommunales. Bedoeling is tot grensoverschrijdende samenwerking te komen bij de ontwikkeling van dit gebied, vooral op vlak van sociaal - economische cohesie.

Charter van Leipzig

Op 24 mei 2007 stond de politieke aanneming van het Charter van Leipzig voor duurzame stedelijke ontwikkeling op de agenda tijdens de informele Europese ministersraad te Leipzig. Om het doel van duurzame steden te bereiken, staat het Charter van Leipzig een integrale aanpak van grootstedelijke vraagstukken voor. Daarnaast wordt bepleit dat Europese Structuurfondsen beschikbaar zouden worden gesteld voor lokale projecten die uitgaan van een integrale aanpak.

De volgende twee EU voorzitters – Portugal (tweede helft van 2007) en Slovenië (eerste helft van 2008) – hebben aangegeven het stedelijk beleid hoog op de agenda te houden en concrete voorstellen te doen voor implementatie van de aanbevelingen uit het Charter van Leipzig.

Het Vlaams Stedenbeleid zal de implementatie van het Charter van Leipzig opvolgen.

IV. Begroting

Het Beleidsdomein B programma I “Stedenbeleid” omvat voor 2008 een totaal bedrag van 131.478.000 euro aan beleidskredieten.

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	1.232.000	1.385.000
GVK	122.419.000	130.102.000
GOK	117.529.000	123.783.000

Het overgrote deel van dit programma gaat naar het Stedenfonds en de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten.

1. Stedenfonds

(basisallocatie 43.01)

Decreet van 22 december 2002

Het Stedenfonds heeft de opdracht om Vlaamse steden financieel te ondersteunen bij het voeren van een duurzaam Stedenbeleid. Het Stedenfonds richt zich tot de grootsteden Antwerpen en Gent, de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die optreedt als bevoegde instelling voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Met het Stedenfonds wil de Vlaamse Regering, samen met deze steden en de VGC, de volgende doelstellingen realiseren:

- 1° de leefbaarheid van de steden verhogen, zowel op stadsniveau als op wijkniveau;
- 2° de dualisering tegengaan;
- 3° de kwaliteit van het democratisch besturen verhogen.

Voor de uitvoering van het Stedenfonds sluit de Vlaamse Regering beleidsovereenkomsten af met de steden.

Tabel:

	2007	2008
	Krediet	Krediet
GVK	115.170.000	119.226.000
GOK	115.170.000	119.226.000

Uitvoering 2007:

Het totale krediet van 115.170.000 euro werd vastgelegd. De middelen van het Stedenfonds worden jaarlijks volledig uitbetaald in drie schijven. De eerste en tweede schijf voor 2007 zijn al uitbetaald. De derde schijf wordt uitbetaald in het najaar.

Raming 2008:

Het krediet Stedenfonds groeit, evenals het Gemeentefonds met 3,5% ten opzichte van 2007. Die groeivoet van 3,5% blijft ook de volgende jaren gelden en ligt dus vast voor de gehele legislatuur. Het krediet Stedenfonds 2008 bedraagt 119.226.000 euro en wordt volledig uitbetaald in 2008.

2. Ondersteuning van stadvernieuwingsprojecten

(Vanaf 2007: basisallocatie 43.02)

Decreet van 22 maart 2002 houdende de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten.

De Vlaamse overheid wil steden financiële ondersteuning bieden bij de realisatie van goed onderbouwde en doordachte Stadsvernieuwingsprojecten met multifunctioneel karakter. Het moet gaan om projecten die een hefboomfunctie hebben in een buurt, wijk of stadsdeel en voor een nieuwe dynamiek kunnen zorgen.

Volgende steden kunnen projecten indienen: de grootsteden Antwerpen en Gent, de regionale steden (Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout), de provinciale steden (Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem) en de VGC.

Vanaf 2007 werd er binnen programma 53.2 een nieuwe basisallocatie voorzien waar jaarlijks een krediet voor de stadsvernieuwingsprojecten wordt ingeschreven (basisallocatie 43.02).

Voor een derde oproep 2007–2009 werd ongeveer 30.000.000 euro voorzien in de meerjarenbegroting. De oproep werd gelanceerd eind 2006. In het voorjaar van 2007 werden 33 projecten ingediend. Uit deze projecten werd door een externe jury een selectie gemaakt van 15 projecten die in aanmerking komen voor projectsubsiëring. Daarnaast wordt aan 10 projecten middelen voor conceptsubsidie gegeven. Het betreft hier projecten met potentieel waarvan echter het ontwerp nog niet rijp werd bevonden voor uitvoering. Om aan het ontwerp meer gestalte te geven wordt met het oog op capacity-building een conceptsubsidie toegekend.

Tabel

	2007	2008
	Krediet	Krediet
GVK	7.042.000	10.669.000
GOK	2.113.000	4.258.000

Uitvoering 2007:

In de begroting 2007 werd 7.042.000 euro ingeschreven voor de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten.

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 werden voor vastlegging op de begroting 2007 drie Stadsvernieuwingsprojecten voorlopig geselecteerd. De som van de voorlopig toegezegde subsidie (indicatieve bedragen) voor de drie projecten bedraagt 6.700.000 euro. De definitieve beslissing over deze drie projecten valt in het najaar 2007.

Bij beslissing van 6 juli 2007 van de Vlaamse Regering werd eveneens conceptsubsidie toegezegd aan 6 projecten aan te rekenen op het begrotingskrediet van jaar 2007. Deze beslissing vertegenwoordigt een vastleggingbedrag van $6 \times 57.000 = 342.000$ euro. Samen met het bedrag in voorgaande paragraaf zal het begrotingskrediet 2007 daarmee volledig besteed zijn.

Bij de goedkeuring van de projectsubsidies wordt een eerste voorschot van 30% uitbetaald. Voor 2007 is het ordonnanceringskrediet dan ook bepaald op $7.042.000 \times 0,3 = 2.112.600$ euro.

Raming 2008

In de begroting van 2008 wordt 10.669.000 euro ingeschreven voor Stadsvernieuwingsprojecten. Bij beslissing van 6 juli 2007 heeft de Vlaamse Regering conceptsubsidie toegekend aan 4 projecten, vast te leggen op kredieten 2008. Dit vertegenwoordigt een bedrag van $4 \times 57.000 = 228.000$ euro.

Eveneens op 6 juli 2007 heeft de Vlaamse Regering twaalf projecten voorlopig geselecteerd voor projectsubsidie vast te leggen op kredieten van jaar 2008 of 2009. Het resterende bedrag op de begroting 2008 wordt verdeeld worden over de projecten die in de loop van het jaar 2008 definitief goedgekeurd worden.

In 2008 wordt een ordonnanceringskrediet voorzien van 4.258.000 euro voor de uitbetaling van de eerste schijf van de projecten 2008 en voor de eventuele uitbetaling van een tweede schijf van de projectsubsidies die aangerekend werden op de begroting 2007.

3. Werkingsuitgaven Stedenbeleid

(basisallocatie: 12.02)

De werkingskosten zijn bestemd voor de dagelijkse werking van de administratie wat de uitvoering van het Stedenbeleid betreft.

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	124.000	276.000

Uitvoering 2007

In 2007 werden hierop aangerekend: de onkosten voor de jury Stadsvernieuwingsprojecten, kosten voorstelling Stadsmonitor, bijeenkomsten met de steden rond de opmaak van Stadscontracten, rond communicatiecampagne, rond de nieuwe beleidsvereenkomsten Stedenfonds, vergaderingen van de Werkgroep Participatie, bekendmaking en organisatiekosten van de stadsklassendag, de jurering van de "Thuis in de stad"-prijs, de DVD-uitreiking aan de winnaars van de wedstrijd "Nomineer je favoriete plekje".

Raming 2008

In 2008 wordt op deze basisallocatie 276.000 euro ingeschreven. Het krediet wordt tegenover 2007 uitgebreid met 150.000 euro voor externe ondersteuning van het team Stedenbeleid bij de opvolging van de stadscontracten en ondersteuning bij de stadsvernieuwingsprojecten. Het resterende bedrag zal gebruikt worden voor gelijkaardige uitgaven als in 2007.

4. Studiekosten en onderzoeksopdrachten in het kader van het Stedenbeleid

(basisallocatie 12.03)

Het krediet wordt aangewend voor het realiseren van onderzoeken rond verdere uitdieping van de noden van het Stedenbeleid.

Tabel

	2007	2008
	Krediet	Krediet
GVK	207.000	207.000
GOK	379.000	299.000

Uitvoering 2007

In 2007 worden volgende studiekosten/onderzoeken op deze basisallocatie aangerekend:

	Bedrag:
Pilootproject stadsklassen	100.000
Onderzoeksopdracht Conceptsubsidie stadsvernieuwing	52.000
Begeleidingsopdracht Stadscontracten	26.000
Masterclass Stadsprojecten	20.000

Raming 2008

Voor 2008 werd een bedrag ingeschreven van 207.000 euro.

Raming besteding middelen in 2008:

	Bedrag:
Pilootproject stadsklassen	50.000
Andere nog te bepalen onderzoeksopdrachten	157.000

5. Allerhande uitgaven in verband met communicatie

(basisallocaties 12.04)

Er wordt een meerjarige communicatiecampagne gevoerd. De campagne beoogt de bevolking te sensibiliseren en attent te maken op de talrijke realisaties van de overheid die de steden ten goede komen. Het uitgangspunt is de beeldvorming rond steden te verbeteren door te focussen op de kansen en mogelijkheden die steden bieden.

Tabel

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	131.000	133.000

Uitvoering 2007

De totale middelen van 2007 worden aangewend voor een nieuwe campagne die ontwikkeld wordt in samenwerking met een extern communicatiebureau. De middelen worden vastgelegd in november 2007.

De communicatiecampagne komt tot stand in dialoog met de steden. Een extern communicatiebureau ontwikkelt een centraal thema voor de steden waarrond in elke stad evenementen en acties kunnen ontwikkeld worden. Ook via de media, eventuele tv-spots en advertenties worden de steden gepromoot.

De middelen voor communicatie worden ook aangewend voor de aanmaak van folders zoals de thuis in de stadprijs, publicaties allerlei.

Raming 2008

Het krediet voor 2008 bedraagt 133.000 euro. De algemene uitgangspunten voor de communicatie blijven onveranderd.

6. *Communicatie Stedenbeleid*

(basisallocatie 12.05)

Decreet van 22 december 2002

Artikel 7 van het decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en verdeling van het Vlaams Stedenfonds van 13 december 2002 geeft aan dat jaarlijks van het budget Stedenfonds 700.000 euro wordt voorafgenomen voor vorming, sensibilisering en communicatie. Die voorafname wordt volgens het decreet ingeschreven in het programma 53.2 op basisallocatie 12.05.

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	700.000	700.000

Uitvoering 2007

De middelen voor 2007 worden aangewend voor de wedstrijd “Nomineer je favoriete plekje”. In het voorjaar werd de campagne gelanceerd via tv-spots op de VRT. In het najaar worden de geselecteerde plekjes getoond op de regionale zenders.

De overige middelen werden aangewend voor de aanmaak van banners en het onderhoud van de website www.thuisindestad.be

Ook de kosten voor voorstelling van de Stadsmonitor, editie 2006 aan de colleges en ambtenaren van de steden worden hierop aangerekend. Eveneens wordt de begeleiding van de Werkgroep Participatie aangerekend op deze basisallocatie.

Raming 2008

De middelen voor 2008 bedragen 700.000 euro en zullen voor de kosten voor communicatiebureaus, aankoop van mediaruimte, onderhoud website, aanmaak informatiebrochures en ontwikkelen van vormingsinitiatieven aangewend worden.

De evenementen en acties die ontwikkeld worden samen met de steden om de steden te promoten worden op deze basisallocatie aangerekend.

In 2008 wordt ook op deze basisallocatie de survey (telefonische bevraging in het kader van de Stadsmonitor) aangerekend.

7. *"Thuis in de Stad"-prijs*

(basisallocatie 43.03)

De subsidie is bestemd voor de jaarlijkse “Thuis in de Stad”-prijs. De prijs wordt toegekend op basis van een vooraf vastgesteld wedstrijdreglement. Dit reglement bevat welomschreven criteria die door een wedstrijdjury beoordeeld worden.

Tabel:

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	175.000	175.000

Uitvoering 2007

In 2007 omvat de prijs drie categorieën:

- De prijs categorie 1 bedraagt 125.000 euro en gaat naar een geïntegreerd infrastructureel project dat de stad zowel ruimtelijk als fysiek verandert en waarbij verschillende aspecten van stedelijkheid aan bod komen.
- De prijs categorie 2 bedraagt 25.000 euro en het thema wordt jaarlijks bepaald. Voor 2007 is het thema stedelijk ondernemen.
- De prijs categorie 3 bekroont maximaal 2 vernieuwende bewoners-, buurt- of wijkinitiatieven. Voor deze prijscategorie is 25 000 euro voorzien die verdeeld wordt over maximaal 2 projecten.

De oproep tot kandidatuurstelling voor de prijzen is gelanceerd op 15 juli 2006.

De prijzen 2006 voor een bedrag van 175.000 euro worden in de maand december uitgereikt.

Raming 2008

In de begroting van 2008 wordt 175.000 euro ingeschreven.

De oproep en de uitreiking van de prijs volgt dezelfde procedure als in 2007.

8. Subsidies voor originele en innoverende projecten in steden

(nieuwe basisallocatie: 33.01)

Het betreft hier vanaf 2007 een nieuwe basisallocatie.

Op deze basisallocatie wordt een budget aangerekend voor het ondersteunen van vernieuwende en levenskrachtige projecten die uit de gemeenschap, in casu het buurt- of verenigingsleven zelf komen. Deze subsidiering geeft tevens mee invulling aan het verspreiden van good practices.

Tabel

	2007	2008
	Krediet	Krediet
NGK	101.000	101.000

Uitvoering 2007

Er werd een bedrag van 101.000 euro ingeschreven op de begroting 2007.

In mei 2007 werd een kader uitgewerkt waarbinnen projecten betoelaagd kunnen worden.

Het Vlaamse Stedenbeleid ondersteunt - binnen dit kader - vanaf september 2007 waardevolle projecten.

Raming 2008

In de begroting 2008 wordt eenzelfde bedrag ingeschreven. Gezien het belang van deze projecten voor het vergroten van het democratisch draagvlak, het stimuleren van actief burgerschap en het samenleven in diversiteit wordt de ondersteuning van dergelijke projecten herhaald.

V. Regelgevingsagenda

Voor het Stedenbeleid zijn geen nieuwe regelgevingsinitiatieven (nieuwe regelgeving of aanpassing van bestaande regelgeving) gepland voor het werkjaar 2007-2008.

VI. Samenvatting van geplande beleidsmaatregelen voor 2007-2008

Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau.

- Afsluiten van beleidsovereenkomsten Stedenfonds 2008–2013 met de 13 centrumsteden en de VGC.
- Ondersteuning Stadsvernieuwingsprojecten, afsluiten van overeenkomsten projectsubsidie aan te rekenen op de begroting 2007 en 2008, opvolging van uitvoering van de lopende Stadsvernieuwingsprojecten en de projecten die een conceptsubsidie ontvangen.
- Opvolging van de prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” in het kader van de EFRO-fondsen.

Verhogen van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden.

- Stimuleren van steden om via het Stedenfonds burgers bij het beleid te betrekken en mogelijkheden te bieden voor participatie.
- “Werkgroep Participatie” van 15 juni 2007 tot december 2008 met als doel het versterken van de lokale besturen in hun competentie inzake participatief bestuur en het ontwikkelen, samen met de steden, van beleidsaanbevelingen participatie tegen juni 2008.
- Het ondersteunen van projecten die uitmunten door hun originaliteit of hun innovatief karakter op het vlak van stedelijkheid.

Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden.

- Steden in het kader van het Stedenfonds ondersteuning bieden bij het formuleren van maatschappelijke effecten.
- De actualisatie, verdere ontwikkeling en bekendmaking van de Stadsmonitor als beleidsinstrument voor de steden bij het maken van hun strategische keuzes.
- Onderzoek (2008–2009) naar gepaste strategische managementsmodellen (SBOV) voor de 13 centrumsteden.
- Coaching stadsprojecten: opzet van begeleiding voor 5 projectsubsidies en opzet van begeleidingen voor 10 dossiers conceptsubsidie. Organisatie van een Masterclass Stadsprojecten.
- Organisatie van een Masterclass “Rol van de stad” in 2008.

Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden.

- Optimalisering van de website www.thuisindestad.be en uitbreiding van de website met een interactief digitaal platform voor het efficiënt opvolgen van Stadsvernieuwingsprojecten en Stadscontracten.
- Communicatiecampagne die gerealiseerd wordt in en door de steden zelf om hun stad te promoten.
- Uitreiking “Thuis in de stad”-prijs.
- Organisatie van het pilootproject Stadsklassen, dat praktische info en inspiratie moet bieden aan andere steden om ook stadsklassen te organiseren.

Sterkere steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

- Overleg met de steden, VGC bij de ontwikkeling van de acties Stedenbeleid. Uitbouw van het partnerschap.
- Samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden en het verlenen van opdrachten aan het Kenniscentrum.
- Afsluiten en opvolgen van de Stadscontracten waarmee de Vlaamse Regering aangeeft integraal te willen werken en als één Vlaamse Regering naar buiten treedt.
- Samenwerking met het federale niveau. Knelpunten die de steden ervaren op federaal niveau bij het uitvoeren van de Stadscontracten en Stadsvernieuwingsprojecten aankaarten op federaal niveau.
- Uitbouw van Europa ondersteuning voor de steden in samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Organisatie van een Europa-dag in het najaar 2007.
- Besprekingen met het federale niveau en de Gewesten voor verdere deelname aan EUKN.

VII. Samenvatting beleidsmaatregelen die reeds gerealiseerd zijn van 2004 tot nu

Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau.

- Opvolging beleidsovereenkomsten Stedenfonds 2003–2007.
- Organisatie van de visitatiecommissie Stedenfonds 2005 en opvolging van de aanbevelingen en bevindingen.
- Ondersteuning Stadsvernieuwingsprojecten.
  - tweede oproep: goedkeuring van 9 projectsubsidies en 6 conceptsubsidies.
  - derde oproep: Voorzien in de meerjarenbegroting van een bedrag van ongeveer 30 miljoen voor de periode 2007–2009.
  - Voorlopige goedkeuring van 15 projectsubsidies en toekenning van conceptsubsidie aan 10 projecten.
- Wijziging van het uitvoeringsbesluit Stadsvernieuwingsprojecten (16 maart 2007) waardoor de stadsprojecten meer kwaliteitsvol begeleid worden.
- Het invullen van een de prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” in het operationeel programma voor de besteding van de EFRO-fondsen 2007–2013. Het operationeel programma werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 16 mei 2007.
- De creatie van een horizontale basisallocatie door de Vlaamse Regering voor cofinanciering van Europese projecten.

Verhogen van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden.

- Oprichting van een “Werkgroep Participatie” op 15 juni 2007 met als doel het versterken van de lokale besturen in hun competentie inzake participatief bestuur en het ontwikkelen, samen met de steden, van beleidsaanbevelingen participatie.
- Het ondersteunen van projecten vanaf 2007 die uitmunten door hun originaliteit of hun innovatief karakter op het vlak van stedelijkheid en die kaderen binnen de doelstellingen van het Stedenbeleid.

Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden

- De actualisatie 2006, de verdere ontwikkeling via onderzoeksopdrachten en bekendmaking van de Stadsmonitor als beleidsinstrument voor de steden bij het maken van hun strategische keuzes.
- Onderzoek (2007-2008) naar gepaste strategische managementsmodellen (SBOV) voor de 13 centrumsteden is opgestart.
- Voorzien in coaching stadsprojecten (besluit Vlaamse Regering van 16 maart 2007) en opzet Masterclass Stadsprojecten.

Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden.

- Communicatiecampagnes 2005 fotowedstrijd, communicatiecampagne 2006 “Nomineer je favoriete plekje”.
- Uitreiking Thuis in de stadprijs 2004, 2005, 2006.
- Organisatie van het pilootproject stadsklassen 2007-2009, dat praktische info en inspiratie moet bieden aan andere steden om ook stadsklassen te organiseren.

Sterkere steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus.

- Overleg met de steden, VGC en VVSG bij de ontwikkeling van de acties Stedenbeleid. Uitbouw van het partnerschap.
- Samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden vanaf 2007.
- Beslissing Vlaamse Regering tot opmaak van Strategische contracten (20 juli 2006) waarmee de Vlaamse Regering aangeeft integraal te willen werken en als één Vlaamse Regering naar buiten treedt.
- Samenwerking met het federale niveau in het kader van de Interministeriële Conferentie Huisvesting en Stedenbeleid.
- Samenwerking Europa: deelname aan EUKN; onderschrijven van het Charter van Leipzig.

VIII. Moties en resoluties Vlaams Parlement

Motie van aanbeveling tot besluit van het in commissie gehouden debat over de beleidsbrief Stedenbeleid – Beleidsprioriteiten 2006-2007, aangenomen op 20 december 2006

1° maximaal rekening te houden met de bevindingen van de visitatiecommissie voor het Stedenbeleid;

Bij de uitwerking van de acties Stedenbeleid wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen en bevindingen van de visitatiecommissie. Wij verwijzen hier dan ook naar hoofdstuk III waar de opvolging van het visitatierapport 2005 wordt toegelicht.

2° de strategische overeenkomsten met de steden voor de periode 2008-2013 van het Stedenfonds grondig voor te bereiden en het Vlaams Parlement van de voortgang ter zake op de hoogte te houden;

De overeenkomsten Stedenfonds zijn in opmaak. Bij de opmaak van deze overeenkomsten met de 13 steden en de VGC wordt rekening gehouden met de aanbevelingen van de visitatiecommissie. De overeenkomsten Stedenfonds 2008–2013 worden aan de Vlaamse Regering voorgelegd in het najaar 2007. Hier verwijzen we naar punt III, 1.1.

Ook worden momenteel Stadscontracten onderhandeld met de steden. In het najaar 2007 wordt met elk van de 13 centrumsteden een contract afgesloten waarin voor de realisatie van projecten de wederzijdse engagementen van de respectievelijke stad en de Vlaamse overheid worden vastgelegd. Hier verwijzen we naar punt III, 5.2 .

3° het beleid van het Stedenfonds te versterken met de financiering van de Europese structuurfondsen enerzijds en met de Stadsvernieuwingsprojecten anderzijds;

In het operationeel programma betreffende de EFRO-fondsen werd een prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” opgenomen. Hier verwijzen we naar punt III, 5.3

4° de notie van rasterstad en de ermee samenhangende verknoping van steden met omliggend gebied verder uit te werken als bruikbaar beleidsconcept;

In het najaar 2008 wordt een discussieplatform rasterstad en stadsregionale samenwerking opgericht. Hier verwijzen we naar III, 3.5

5° samen met de steden de hefboven uit te werken om hen in staat te stellen een beleid te voeren dat gericht is op de diverse doelgroepen in de stad: stadsbewoners en stadsgebruikers, autochtonen en allochtonen, ouderen en jongeren, middenklasse en kansarme groepen enzovoort;

Bij de uitvoering van het Stedenbeleid onderschrijven we diversiteit en aandacht voor diversiteit als één van de pijlers voor de duurzame ontwikkeling van de stad (zie ook het Witboek).

Bij de onderhandelingen over het Stedenfonds en de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten wordt aandacht besteed aan specifieke doelgroepen. Ook willen we minder bereikbare groepen bij het beleid van de stad betrekken. Dit vormt mee onderwerp van de Werkgroep Participatie.

6° met het oog op de onderhandelingen met de federale overheid in 2007 de volledige overheveling van het Stedenbeleid naar Vlaanderen voor te bereiden.

Marino KEULEN,

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering